

Presidentin linnanjuhlat itsenäisyyspäivänä on ainutlaatuinen perinne maailmassa

Presidentin linnassa Helsingissä valmistaudutaan Suomen 90-vuotisjuhliin. Tasavallan presidentti Tarja Halonen on lähettänyt noin 2000 kutsua 6.12.2007 pidettävälle vastaanotolle.

Ennen Halosta linnanjuhla on ehtinyt isännöidä kymmenen presidenttiä.

– Itsenäisyyspäivän vastaanotto Presidentinlinnassa on käsite, suomalainen juhlallinen tapa, vastaavaa tilaisuutta ei itsenäisyyspäivänä muualla järjestetä, sanoo toimittaja **Helena Hirvikorpi**, joka on kirjoittanut teoksen ”Linnanjuhlat kautta aikojen”.

Linnan juhlien taustalla on keisariajan hovitavat ja valtiopäivätanssiaiset. Ne oli tarkoitettu aikansa seurapiireille ja olivat osa virkamieskulttuuriseremoniaa. Viimeiset valtiopäivätanssiaiset pidettiin vuonna 1924 ja niiden perinnettä linnanjuhlat jatkavat.

Iltapäivävastaanotosta illan isoiksi juhliksi

Ensimmäisen kerran tasavallan presidentin itsenäisyysjuhla vietettiin vuonna 1919. Tilaisuus oli vain tunnin kestävä vastaanotto

iltapäivällä presidentti K.J. Ståhlbergin isännöimänä. Kieltolaki oli voimassa ja tarjolla vain kahvia ja makeaa kahvilleipää.

Tanssi tuli mukaan L.K. Relanderin presidenttikaudella, vaikka se saikin alussa vastustusta: Hirvikorven kirja kertoo, että ”moitteita esitettiin aina Sortavalasta saakka”. Kätteleysermonia on ollut käytössä vuodesta 1925 lähtien. Täytekakku ja voileipäkakku vakiintuivat vieraiden maisteltaviksi. Booli oli ensimmäisinä vuosina tehty pilseristä ja sitruunasoodasta.

– Relanderin aikana vuonna 1925 juhlissa esitettiin ensi kerran ”Siniristilippumme”, Yrjö Kilpisen säveltämä laulu V.A. Koskeniemen sanoihin.

P.E. Svinhufvud yritti karsia itsenäisyysjuhlista joiain muodollisuuksia, kuten kätteilyn. Hänen aikanaan tarjolle tuli myös alkoholia, kun kieltolaki kumottiin 1932. Näiltä ajoilta on peräisin edelleen juhlissa tarjottava Ellen Svinhufvudin kakku.

Uskonnollisen ja raittiin presidenttiparin, Kyösti ja

Kaisa Kallion aikana palattiin protokollaan, ilman tanssia ja alkoholia. Joulukuulle 1939 suunnitellut juhlat peruttiin talvisodan syttymisen takia, eikä myöskään seuraavien presidenttien, Risto Rydin ja C.G.E. Mannerheimin, aikana linnanjuhla vietetty.

Sikari rintapielessä merkki juhlista

Presidentti J. K. Paasikivi Alli-rouvansa kanssa elvytti itsenäisyysjuhlat vuonna 1947. Puheenaiheeksi nousivat tungos ja kuumuus jo Paasikiven aikana.

Urho Kaleva Kekkonen aikana (1956-1982) itsenäisyyspäivän vastaanotolle pääsy oli merkittävä.

– Monet herrat kantoiivat jälkeensä rintataskuunsa Linnan juhlista saatua sikaria merkkinä tärkeästä kutsusta. Kekkonen aikana juhlat paisuivat välillä jopa 2 300 henkeen, kirjoittaa Hirvikorpi.

Mauno ja Tellervo Koivisto aloittivat uuden kauden juhlien historiassa. Linnassa isännöi pitkästä aikaa pariskunta, ja vielä tasavallan prinsessaksi nimetty Assi-tytär. Vastaanotto

televisioitiin ensimmäistä kertaa suoraan lähetyksenä vuonna 1982. Mannerheim-ristin ritarit kutsuttiin paikalle ensimmäistä kertaa vuonna 1987, itsenäisyyspäivän 70-vuotisjuhlaan.

Koivostojen aikana vieraslistasta uusiutui ja ensikeräisiä tuli paljon mukaan. – Pukuloisto palasi tiukan ja kriittisen 1970-luvun jälkeen.

Martti ja Eeva Ahtisaaren aikaan kutsuvieraslistoille ilmestyi nuoria ja viihdealan edustajia ja tavallisia kansalaisia – suuri osa vakiovieraista puuttui. Viiniä tuli tarjolle ensimmäistä kertaa, kansainväliseen tapaan.

Rennompi tunnelma, sama vanha booli

Historiamme ensimmäinen naispresidentti Tarja Halonen on emännöinyt kutsuja vuodesta 2000. Hänen aikanaan juhlissa on tullut melkoinen mediatahtuma, ja tunnelma entistä rennommaksi.

– Mukana näkyi paljon uusia kasvoja, myös urheilijoita ja populaarikulttuurin edustajia. Eri vuosien teemat ja painopisteet nä-

kyvät niin vieraslistassa kuin tarjoiluksakin.

Aloitussalssi on vaihdettu kotimaiseksi, ja pöydistä saa reilun kaupan kahvia ja luomutuotteita.

– Mutta boolin resepti on sama kuin 1940-luvulla.

Linnan vastaanotto on vaihdettu joitakin kertoja muiden tapahtumien, sairastai-kuolemantapausten vuoksi. Yhtäjaksoisesti on juhlittu vuodesta 1982 alkaen.

Vapaapäiväksi itsenäisyyspäivä 6. joulukuuta hyväksyttiin työpaikoilla vuonna 1929.

Kyllikki Virolaisella 25 eri juhlapukua

Yksi seuratuimmista pariskunnista Linnan juhlissa on ollut Johannes ja Kyllikki Virolainen, kirjoittaa Helena Hirvikorpi.

– Kaikki odottivat heidän saapumistaan Esplanadin puoleisesta ovesta, ja Kyllikki Virolaisen iltapuku oli aina tarkan arvioinnin kohteena. Iltapukuja hänellä ehti olla Linnan juhlissa 25 erilaista: usein heleää sinistä, luonnonvaaleaan ja joskus punaista. Vi-

ronperän kotimuseossa iltapukuja roikkuu henkaissa 60 kappaletta. Niitä on pitänyt hankkia parlamentin puheenjohtajan tai ministerin puolisona moniin muihinkin tilaisuuksiin kuin Linnan juhliin.

Naisien ”kilpavarustelu” sanotaan kiihtyneen aikana, kun iltapäivälehdissä on seurattu paikalla juhlilaiden daamien yllä olleita, eritoten Jukka Rintalan suunnittelema pukuja.

Kansallispukujen käytön esimerkkiä näytti Tarja Halonen vuonna 2001 kantamalla Euran muinaispukua.

Miehet pukeutuvat frakkii, vaikka joitain poikkeuksiakin on viime vuosina nähty – kuten nahkaisia miesten asuja.

Millaisina linnanjuhlat näyttävät itsenäisyyspäivän juhluvuonna 2007, sitä todennäköisesti seuraa televisioista yli kaksi miljoona katsojaa.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

Lähde: Linnan juhlat kautta aikojen, Helena Hirvikorpi (Kustannusosakeyhtiö Teos 2006)

Vpl.Pyhäjärvellä syntyneet Suomen kansanedustajat

Kaasalainen Anders (Antti)

fil.tohtori, tilanomistaja s. 3.10.1875 Pyhäjärvi Vpl, k. 27.4.1935 Helsinki Nuorsuomalaisen puolue 1909-1910

Viipurin I. it. vaalipiiri Toimitusvaliokunta Vanhemmat: maanviljelijä Johan Kaasalainen ja Maria Kähönen

Puoliso: Beda Wilhelmiina Liljegren 1911

- Ylioppilas 1895, fil.kand. 1899, maisteri 1900, lis. ja tohtori 1907

- Kansantieteellisiä ja kieli-

tieteellisiä tutkimusmatkoja Karjalassa 1896-1898, Suomalainen kansa -lehden vastaava toimittaja 1907-1909, Porin lyseon historian ja suomen kielen lehtori 1911-1928, Suomen virallisen lehden – Finlands allmänna tidningin päätoimittaja 1930-1931, Virallisen lehden päätoimittaja 1932-1933, hovitalon omistaja Kaulokassa - Talonpoikaissäädyn jäsen 1904-1906 valtiopäivillä - Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan pj

Viipurin läänin Pyhäjärvellä syntyneitä kansanedustajia on Suomen hallinnossa ollut aina säätyvaltiopäivistä alkaen. Filosofian tohtori **Andreas (Antti) Kaasalainen** Montrualta oli talonpoikaissäädyn edustaja vuosien 1904-1906 valtiopäivillä.

1906 Suomen Suuruhtinas Nikolai II hyväksyi maallemme uuden valtiopäiväjärjestyksen, sekä yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden myös naisille, ensimmäisenä Euroopassa. 1907 aloittava parlamentarismiin pohjautuva eduskunta oli 200-paikkainen ja edustajat valittiin puoluetunnuk-
sien.

Andreas Kaasalainen valittiin edelleen, nyt nuorsuomalaisen puolueen edustajana. **Eskil (Esko)**

Oranen Konnitsasta oli maalaisliiton edustaja. **Herman Oskar Vuorivirta** ei ollut syntynyt Pyhäjärvellä, mutta hän tuli valituksi, kun hän toimi Pyhäjärven kapalaisena ja oli kuntakokouksen puheenjohtaja. Hän oli suomalaisen puolueen edustaja.

Itsenäisyyden jälkeen valittiin **Vainö Kaasalainen** Tiitulta ja **Matti Pärssinen** Kahvenitsasta, molemmat maalaisliiton listalta. He jatkoivat vielä sodan jälkeenkin.

Sodan jälkeen **Jalmari Pusa** Pyhäkylästä valittiin kokoomuksen edustajana ja **Nestor Kaasalainen** Tiitulta maalaisliiton edustajana. Vuonna 1945 sosiaalidemokraateista valittu

Enok (Eeno) Pusa oli syntynyt myös Pyhäjärvellä. Sukututkijaguru Antero Pärssinen selvitti hänen taustansa. Mylläri Tahvo Pusa ja vaimo Greta Loviisa os. Hyvärinen muuttivat 1883 Vironlahdelta Vpl Pyhäjärven Riiskaan. Heille syntyi seitsemän lasta, joista Enok oli kolmanneksi nuorin. 1895 perhe muutti Käikisalmeen. Enok oli silloin seitsemän vuotias.

Ensimmäinen pyhäjärveläinen nainen tuli kansanedustajaksi 1980-luvulla, kun **Vieno Eklund os.Varis** Noitermaasta valittiin Suomen maaseudun puolueen edustajana.

Kansanedustajista tarkemmat selvitykset sivulla 6.

Nuori polvi jatkaa yhteisten asioiden hoitoa

Nykyisessä eduskunnassa työskentelevällä kansanedustaja **Antti Kaikkoselalla** on juuria Pyhäjärvellä.

Nuoren parlamentaari-kon mietteitä sivulla 7.

26. marraskuuta 2007

Itsenäisyys

Maailmassa on lukuisia itsenäisiä valtioita. Itsenäisyyden määrittely on kuitenkin vaikeaa ja vaihtelevaa. Valtion tunnukset oma lippu, kansallislaulu, raha ja parlamentti eivät aina takaa sen kansalaisilleen itsenäisyyttä, sillä ulkoisia tunteita tärkeämpi on itsenäisyyden sisältö.

Kun itsenäinen Neuvostoliitto hyökkäsi Suomeen ja anasti itsenäiseltä Suomelta mm. meidän Karjalamme, tyhjentyneen alue kokonaisuudessaan sen väestöstä. Tämä meidän siirtokarjalaisen emigraation kaltainen joukkomuutto historiassa on hyvin harvinainen tapaus. Meille karjalaisille Suomi oli itsestään selvä vaihtoehto. "Mieluimmin vaikka keppikerjäläisenä Suomessa, muttei Stalinin demokratiassa" päiväkaiksen."

Sodan aikakauden suomalaiset; sodassa kaatuneet sekä veteraanit, lotat ja yhtä sisukas ja sinnikäs kotirintama sodan aikana ja sen jälkeen, jättivät meille jälkipolville perinnön, jonka arvo on mittamaton. Säilytimme meille ominaisen itsenäisyytemme ja sen myötä länsimaisen sivistyksellisen demokratian. Itsenäisyyteen liittyy meillä suomalaisille hyvin tärkeänä sana vapaus. On koskettavaa veteraanikuoron laulaessa, "mitä lieneekin aarteita Suomessa, toki kallehin on vapaus."

On ajattelun vapaus. Ketään toisinaajattelijaa ei suljeta mielisairaalaan tai vankilaan. On sanomisen vapaus. Lehdistö voi hyvinkin kriittisesti arvostella vallanpitäjiä, joutumatta tapetuiksi. On kokoontumisen vapaus. On liikkumisen vapaus niin kotimaassa kuin ulkomaille. Emme tarvitse viranomaisten lupaa. Voimme lähteä maasta ja palata takaisin. Joitakin rajoituksia vapaudessakin on ollut ja on edelleen. Sodan jälkeisen yyy-sopimuksen myötä meillä ei aina ole ollut täyttä ulkopoliittista toiminnanvapautta, ja että naapuri oli otettava huomioon silloinkin, kun se tuntui käyttäytyvän epäjärkevästi. Jopa suoranaiset valehtelut Suomen aloittamasta talvisodasta ja Mainilan laukauksista oli vain nieltävä ja vaikenemalla hyväksyttävä toverien totuus. Samoin peuttaminen sisäpolitiikkaamme ja moniin Suomen tekemiin kauppapoliittisiin ratkaisuihin, loivat pelon ja uhkan ilmapiiiriä. Vaikka juhlapuheissa vakuutettiin ystävyyttä, sanat tuntuivat ontoilta, koska teoista puuttui ystävyyttä.

90-vuotias Suomi itsenäisenä valtiona on melko nuori. Suomalaisina ja suomen kieltä puhuvina me tätä Euroopan pientä kolkkaa olemme asuttaneet vuosisatoja. Itsenäisen kansan peruspilareita ovat oma kieli ja kulttuuri. Se valtaisa suomalaisen kulttuurin esiinnoissa 1800-luvulla mm. karelianismin myötä loivat kaikki pohjaa itsenäisen valtion syntymiseen. Olimme sivistyskansaa, jolla oli oma kulttuuri niin musiikissa, kuvataiteissa, kirjallisuudessa kuin kansalliseepoksessa Kalevalassa.

Itsenäisyysjulistuksen jälkeen on maamme kokenut monia raskaita asioita, mutta kaikista on selvitetty. Ja varmasti selvitään tulevistakin. Olemmehan suomalaisia.

Tämän päivän Suomi on suvereeninen valtio, joka sukkuloi sujuvasti yhä globaalisemmassa maailmassa. Se ei kuitenkaan saa latistaa henkistä itsenäisyyttämme. Säilyttämällä oman kiellemme ja kulttuurimme monimuotoisuus, se on myös parasta kansainvälisyyttä. Monotoninen yhtenäiskulttuuri ei sitä koskaan ole. Joten itsenäisyyspäivänä Suomen lippu salkoon ja musiikkina soimaan vaikka Sibeliuksen Finlandia.

Hyvää itsenäisyyspäivää!

SALME RINTALA

Karjalan Liiton liittovaltuusto kokoontui Helsingissä

Luantaina 10.11. kokoontui Karjalan Liiton liittovaltuusto syksyn kokoukseensa. Puheenjohtajana toimi tällä kertaa varapuheenjohtaja Marjo Matikainen-Kallström ja sihteeri kutsuttiin liiton kulttuurisihteeri Saija Pelvas.

Kokouksessa kuultiin Markku Laukkanen ja Satu Hallenbergin esittämää katsaus liiton toimintaan. Kokous hyväksyi toimintasuunnitelman ja talousarvion vuodelle 2008. Lahtuneena kokousväki sai kuulla Oulun kesäjuhlien onnistuneen myöskin tulosdellisesti erittäin hyvin. Vuoden 2008 juhlat ovat Tampereella ja kokousväki saikin informaatiota juhla-järjestelystä.

Liiton hallituksen valittiin seuraavaksi kolmivuot-

tiskaudeksi piirien kierto-ohjelmasta johtuen Satakunnan piiristä Jouko Hämmäläinen ja Tampereen piiristä Tuomo Nenonen. Muut erovuoroiset Paavo J. Paavela ja Pekka Pinomaa valittiin uudelleen.

Liitossa on tämän vuoden aikana uudistettu kotisivut ja ensi vuonna on edessä kolmen vuoden välein pidettävä liittokokous.

Ruokailutauon jälkeen Karjala-talon juhlasalissa oli seminaari, jonka yhteydessä käynnistettiin myöskin Veikko Vennamon muistomerkkihankke. Dozentti Silvo Hietanen piti esitelmän asutuslainsäätötoimeenpanosta, jossa ASO:n toimintopäällikkö Veikko Vennamo näytteli varsinkin ratkaisevaa osaa.

Kansanedustaja Marjo Matikainen-Kallström (oik.) puheenjohtajana ja kulttuurisihteeri Saija Pelvas hoitelivat kokouksen käytännön järjestelyt.

Kansanedustaja Timo Soini kertoi omassa esityksessään Veikko Vennamos-

ta ihmisenä ja työtoverina.

REINO ÄIKIÄ

Joulupuuro maistui ja laulu raikui Vpl. Pyhäjärvi-seuran syyskokouksessa

Lokakuussa Patentti- ja Rekisterihallituksen vahvistettujen uusien sääntöjen mukainen syyskokous pidettiin Vpl. Pyhäjärvi-seurassa marraskuun 10. päivänä Galleria-salissa Karjala-talolla. Kokous ja sen yhteydessä pidetty pikkujoulu kokosivat 25 osallistujaa, mikä on seuran 50-vuotisessa historiassa tavanomainen osallistujamäärä. Erityisellä ilolla todettakoon, että seuran liittyi kokouksessa neljä uutta jäsentä. Se antaa koko seurallamme ja sen vetäjille uskoa toiminnan jatkumiseen elinvoimaisena, vaikka joskus hallituksessa on mainittu nyt päättyneessä olevan 50-vuotisjuhla-vuoden ponnistelussa veto olla loppumassa. Sydämelisesti tervetuloa mukaan toimintaan Te uudet ja kaikki entiset jäsenet!

Vaikka vettä ja räntää tuiski tilaisuuteen lähtiessä taivaalta, tavoittivat yhteen kokoontuneet pyhäjärveläiset myös pikkujoulu-tunnelman. Se syntyi kokousta värittäneiden laulujen ja emäntien jouluisten tarjonnusten myötä. Laulattajana tällä kertaa mukana ollut Riitta Hirvonen johdatteli laulujen tunnelmaan kertomalla iloksemme myös niiden syntytaustoista. Seuran kunniajäsen Kirsti Jääskeläinen oli ottanut tehtäväkseen riisipuuron ja väskynäsopan keittämisen ja kokeneelta emännältä se onnistui mainiosti. Joulutortut valmistuivat Inkeri ja Arja Hiiren näppärinä käsistä kahleiksi. Kun seura oli varautunut hieman suurempaan osanottajamäärään, saatiin loput tarjottavat kotiin vie-

misiksi edulliseen hintaan.

Kaksi jäsentä vaihtui Vpl. Pyhäjärvi-seuran toimintaa vetävässä hallituksessa, kun erovuorossa olleille haettiin seuraajia. Seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi valittiin hallituksen uusiksi jäseniksi Raii Huostila ja Marketta Mattila. Erovuoroista jatkavat Arja Hiiri ja Kaisa-Liisa Korhonen. Muut hallituksen jäsenet ovat vuosi sitten tehtävään valitut Inkeri Hiiri, Meeri Kuusisto ja Eero Sirkkiä. Vuodeksi kerrallaan valittavassa puheenjohtajistossa ei tapahtunut vaihdoksia. Paavo J. Paavola valittiin jatkamaan varapuheenjohtajana ja Kaarina Pärssinen puheenjohtajana.

Hallituksen avuksi valittiin emännistö ja isännistö. Emäntien kaivattiin lisävoimia ja ensi vuonna emäntinä toimivat Kaarin Halonen, Inkeri Hiiri, Kirsti Jääskeläinen, Marketta Mattila, Eeva-Liisa Miiikkola ja

Anna Kaarina Mäkelä. Isännistöön valittiin Johannes Ijas, Toivo Nokelainen, Ilmari Pärssinen, Veijo Savolainen ja Keijo Tikka. Hyväksytyssä toimintasuunnitelmassa ovat ohje-ohjelmineen toteutettavien kevä- ja syyskokouksen lisäksi kevätrekki sekä saunailta Karjalaisella kesäkodilla Jollaksessa. Kevätretken vaihtoehtoisista kohteista sai kannatusta Porvoon monine nähtävyyksineen ja tehtaanmyymälöineen.

Kauko Hinkkanen kertoi syyskokouksesitelmässään, miten koulupiirikirja Pyhäkylältä syntyi ja mitä ajatuksia on virinnyt pyhäjärveläisen perinnetiedon ja muistojen keruusta kylä- ja koulupiirijoukkojen ilmestytyä. Kokouksen osanottajat totesivat, että Riiskaa, Sortanlahtea ja Vernitsaa kuvaavia kirjoja ei ole vielä ilmestynyt. Perinnetiedon ja muistelusten keräämisellä alkaa olla jo kohta

enemmän kuin yhdestoista hetki, koska sotia edeltävästä ajasta Pyhäjärveltä joitain muistavien ihmisten määrä on koko ajan vähentymässä.

Koulupiirikirjaa kootessaan ja Hinkkanen seurassa toimiessaan Kauko Hinkkanen kertoi tulensa vakuuttuneeksi siitä, että pieniäkin muistojen sirpaleita kannattaa koota ja että oman suvun elämään liittyvistä muistoista ja löytyvistä faktatiedoista on helppo aloittaa. Alustus herätti vilkasta keskustelua ja moni mukana ollut vakuutti ryhtyvänsä tuumasta toimeen. Valokuvat, talteen kirjoitetut muistot ja tapahtumat kannattaa koota ennen kuin on liian myöhäistä. Alleiviivaten toivottiin, että löytyisi toimilaita ihmisiä kokoamaan kyläkirjoja niiltä Pyhäjärven kulmilta, jotka nyt ovat vielä "valkoista aluetta".

KAARINA PÄRSSINEN

Joulupuuroa nauttimassa takarivissä Kaarin Halonen ja Raii Huovila, jota vastapäätä istuu Maija-Liisa Raitasalo, edessä vasemmalta Riitta Hirvonen, Aino Pöyhönen, Pentti Hillilä, Sirkka Hillilä, Johannes Ijas ja Marketta Huppunen sekä oikealta Kaarina Pärssinen, Anna Kaarina Mäkelä, Edit Luukkanen ja Helge Karvinen.

Rakkaamme
**Helmi Elina
ÄIKÄS**

s. 30.4.1913 Vpl. Pyhäjärvi
k. 9.10.2007 Helsinki

*Päiväni rientää kohti loppuaan,
on ilo maallinen kuin varjo vaan.
Ei ole täällä mitään pysyvää,
vain sinä, Herra, sinä luoksein jää.
(Virsi 555)*

Lämmöllä muistaen

**Rauha-sisar perheineen
Erkki-veli ja Maija
Arto ja Birgitta
Marju ja Tommi, Eerik, Mark
Sisarusten lapset perheineen
ystävät**

Siunattu läheisten saattamana.
Lämmin kiitos osanotosta.
Uurna on laskettu Helsingin Hietaniemen
veteraanien muistolehtoon.

Rakkaamme

**Kaino Bertta
NIKKARI**

o.s. Musakka

s. 10.07.1921 Vpl Pyhäjärvi
k. 16.10.2007 Lahti

Kiittäen ja kaivaten

**Jorma ja Marjukka
Erkki ja Anja
ja lapset**

sekä sukulaiset ja ystävät perheineen

*Jäi jälkeesi kotipiha eloisa,
sen puut ja pensaat lintuineen.
Ei pihalla enää kulkijaa,
vain kodissa muistot astusia.*

Rakkaamme on siunattu lähimpien ja
sukulaisten läsnä ollessa 10.11.2007.
Lämmin kiitos osanotosta suruumme.

Kirkonsanoma

Aika rientää

Karjalaisten juhlissa ja muissa tapahtumissa olen usein kuullut hämmästyttävän tarkkoja kuvauksia kotipiiristä Pyhäjärven maisemissa. Kotitalon huoneet, pihan kasvit, koulun sijainti, naapurit sekä ystävät ovat tulleet jo aivan tutuiksi kertomusten avulla. Kun karjalainen kertoo menneistä tapahtumista seitsemänkymmenen vuoden takaa, ihmiset ja ilmiöt alkavat jälleen ikään kuin elää. Vuosikymmenien väliä häviää. Kaikki on tässä ja nyt. Ajan käsite on kummallinen. Almanakka ja kello mittaavat sitä meille, mutta mielissämme aika rientää omaa rataansa. Kirkkovouden lopulla, marraskuun hämärissä meitä muistutetaan: "Älkää, rakkaat ystävät, unohtako tätä: Herralle yksi päivä on kuin tuhat vuotta ja tuhat vuotta kuin yksi päivä." Näin toinen Pietarin kirje kehottaa meitä luottamaan Jumalan lupauksiin, joiden toteutuminen näyttää viipyvän. Elämässä on paljon asioita, jotka eivät ole toteutuneet odotusten mukaisesti. Ei ihme, että väsymys ja välinpitämättömyys uhkaavat ajatteluamme. Kuitenkin olemisen voima ja ilo ovat luottamuksessa Jumalan johdatukseen ja apuun.

Usein vasta vuosien selviytymistarinoissa usko ja luottamus ovat olleet ratkaisevia. Niiden pohjalta ovat kasvaneet toimeliaisuus ja elämänmyönteisyys. Suomalainen sisu aidoimmillaan työntää juurensa samaan peltoon kuin Saarijärven Paavo, joka lausui: "Kotteleee, vaan ei hylkää Herra." Emme tiedä, paljonko meillä itse kullakin on aikaa edessäpäin, mutta saamme luottaa, että tuo aika on Jumalan käsissä, kun sitä pyydämme. Toinen Pietarin kirje kehottaa: "Kasvakaa meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen armossa ja tuntemisessa."

Me muistelemme vuoden lopussa menneitä, niin kuluneen vuoden kuin vuosikymmenien takaisia asioita ja ihmisiä. Taas on moni tuttu pyhäjärveläinen tai peräti läheinen ihminen poissa. Me toteamme: Voi miten nopeasti aika on mennyt! Kirkkokäsikirjamme rukoukseen yhtyen: "Kaikkivaltias, pyhä Jumala. Sinä olet ajan ja ikuisuuden Herra, sinun tiedossasi ovat elämämme päivät. Opetä meitä käyttämään oikein tämä lyhyt aika, jonka olet antanut eletäväksemme. Auta valvomaan, rohkaise rukoilemaan. Anna kestävyyyttä, ettemme lakkaisi odottamasta."

SILJA FORSBERG

Helmi Äikäs muistoissamme

Helmi-tätini syntyi 30.4.1913 Tiitualla Helenan ja Joosepin kuudentena lapsena, vanhemmat lapset olivat syntyneet Valkjärjellä josta perhe muutti Pyhäjärvelle 1911. Helmi tädin lapsuus ja nuoruus kului kotitalalla talon töitä tehden, hänen tehtäviinsä kuului erityisesti puutarhan hoito.

Aikuistuttuaan hän muutti Viipurin ja siellä päätyi Ryhäsen hattuliikkeeseen modistin oppiin. Helmi ystäväysti Ryhäsen perheen kanssa ja tuo ystävyys jatkui läpi elämän. Hänen kekseliäisyyttänsä kuvastaa hyvin se miten hän hoiti mm. lähettitöiden tehtävää. Viipurissa liikennöi raitiotievaunu ja hän käytti sitä hattuun toimitukseen seuraavalla tavalla. Vaunun hiljentäessä nopeutta tiukassa kaarteessa Helmi heitti paketin vauhdissa vastaanottajalle, tästä oli tietysti etukäteen sovittu asianomaisten välillä.

Talvisodan syytessä Helmi joutui mukaan sodan melkseisiin viestilöten tehtäviin kotikyllään Tiitualla Koivumäen taloon, jossa hänen Hilma sisko oli ollut mininä. Helmin kanssa puhelinkeskusta hoitivat Tyne sisko, Toini Pelkonen ja Aune Viskari.

Jatkosodassa hän toimi eri rintamalla mm. Syvärillä. Venäläisten suurhyökkäyksen alkaessa joutui Helmi ylittämään Syvärin uimalla koska sillat oli jo aiemmin räjäytetty. Uima-seurana hänellä oli Suomen sinivalkoinen ääni ja mestari uimari, Pekka Tiilikainen.

Helmin sota ei ollut lopussa sillä hän joutui vielä mukaan Lapin sotaan, kenraali Siilasvuon joukkoihin. Vihdoin rauhan koittaessa uusi koti löytyi eri vaiheiden jälkeen Satakunnasta Laviasta, läheltä äitiä ja vel-

jiä jotka asuivat Mouhijärvellä. Laviassa hän pääsi Viipurissa opittuun modistin ammattiin perustamalla Lavian Muotiliikkeen jossa hän itse valmisti ja myi hattuja, joita tuohon aikaan käytettiin varsin paljon. Tiitualla alkanut puutarhanhoito jatkui nyt Laviassa sekä Mouhijärvellä mikä oli hänen ehkä rakkain harrastuksensa. Sunnuntaisin hän usein vieraili äitinsä ja veljensä perheiden luona, joista minulla on lukematon määrä mukavia muistoja. Päälimmäisenä niistä kun hän Vanhalla-Rauvalla toimi ansiokkaasti joulupukina, viisi- ja kuusikymmenluvulla. Vaikka elettiin pula-aikaa eikä aikaa voida verrata lahjojen runsaudesta näihin päiviin, sai Helmi omalla persoonallaan luotua aina oman joulutunnelman. Helmi oli joulun ilminen. Viime joulun alla käydessämme häntä tapaamassa oli hän koristellut kotinsa lukuisilla joulupukeilla ja aloittanut joulun odotuksen joka jäikin hänen viimeiseksi.

Helmin elämässä alkoi uusi vaihe 60-luvun lopulla kun hän muutti Helsinkiin. Siellä hän ehti työskennellä vain muutamia vuosia kunnes joutui sairaseläkkeelle. Helsingistä tuli kuitenkin hänelle uusi

kotiseutu jossa asui elämänsä loppuun asti. Hän ehti nauttia eläkepäivistään yli 30 vuotta vaikka sairaudet ja tapaturmat väliin varjosivat elämää, hän ei kuitenkaan niistä lannistunut. Iloisena ja elämänmyönteisenä ihmisenä Helmi hakeutui uusiin haasteisiin ja harrastuksiin joita oli varsin paljon. Ehkä rakkain harrastus oli nyt etelän matkailu, niinpä hän alkoi opiskella englannin ja espanjan kieliä koska hänen matkansa suuntautuivat pääasiassa Espanjaan. Helmi oppikin kieltä ja kuten hän itse sanoi, "ko mie haastan kaikki kielii, kyl pojat ymmärtää".

Yksi varmasti mieleenpainuvimmista matkoista hänelle kuten meille kaikille mukana olleille oli matka koti-Karjalaan Tiitualle, jonka teimme sukulaisten kanssa vuonna 1990. Tuosta matkasta puhuimme hänen kanssaan lähes aina tavatessamme, se olikin hänen ainoa sodanjälkeinen käyntinsä kotona.

Helmi-täti oli todellinen lasten täti vaikka hänellä itsellä ei ollut lapsia, oli meitä sisarusten ja ystävien lapsia ja lastenlapsia. Hänellä riitti aikaa lapsille ja aina muisti ja huomioi omalla hienolla tavallaan meidät. Lisäksi hän oli aina tyylikäs ja piti huolta itsestään, ollen loppuun asti iloinen ja positiiainen.

9.10. edesmennyttä Helmiä oli saattamassa Hietaniemen kappelissa Helsingissä Erkki-veli ja sisarusten lapset perheineen sekä hänen ystäviään vuosikymmenten varrelta. Jussi Saari soitti flygelitorpella "Olen kuullut on kaupunki tuolla". Siunauksen toimitti pastori Pirjo Työrinoja. Oopperalaulaja Jaakko Ryhänen, Helmin ystävä vuosikymmenten ajalta lauloi Oskar Merikannon "Oi

muistatko vielä sen virren". Me läsnäolijat tunsimme miten hän lauloi suoraan Helmille "Oi, vielä mä kerran sen virren sun kanssasi laulelen, kun siivin puhtahin tullen saan luoksesi tivaaseen".

Muistolaisuudessa luettiin lotta-sisar Toini Pelkonen lähettämä kirje jossa hän kauniisti muisteli yhteisiä aikoja Helmin kanssa, kuten "yhteiset olivat ilot ja surut, yhteiset myöskin leivän murut". Tilaisuudessa esitti Hannele Savunen kauniita lauluja mm. "Jo Karjalan kunnailta".

Helmi-tädin tuhaa on laskettu Helsingin Hietaniemen hautausmaalle, sotaveteraanien muistolehtoon. Jälleen yksi evakko-tytön matka on päättynyt kaukasi koti-Karjalasta.

Lopuksi kerron puutarhan hoitoon liittyvän tarinan. Helmi-täti toi n. viisikymmentä vuotta sitten luumupuun taimen Laviasta Mouhijärvelle Vanhalla-Rauvalla josta vanhempani veivät sen mukanaan uuteen kotiinsa. Siltä vaimoni vanhemmat veivät taimen Kiteelle josta keväällä toimme taimen mökillemme Mouhijärvelle, takaisin Vanhan-Rauvan multa. Lähtiessämme Helmi tädin hautajaisiin katsoin noita luumupuun taimia jotka olivat ylvinä ja lehdet vihreinä uhmaten syksyn myrskyjä. Taimet olivat juurtuneet moniin uusiin paikkoihin vain että ne kohta taas revittäin juurilla ja siirretään toisalle, kuten Helmi-tätiä hänen lähes 95 vuotta kestäneellä matkallaan.

Nyt Helmi-tädin matka on päättynyt, luumupuiden matka vielä jatkuu muistuttuen "Lavian Helmistä". Muistellen

KARI ÄIKÄS

Kaino Nikkarin muistolle

Äitimme syntyi v. 1921 kolmantena Edvard ja Anna-Liisa Musakan kymmenlapsiseen perheeseen Salitsarannalla, jossa kävi myös kansakoulu. Pyhäjärven Ylä-Pappilassa hän kävi rippikoulun. Rippikoulun jälkeen Leena täti houkutteli hänet töihin Viipuriin, Karjalan pukimoon, ja asui vuokralla Leena-tätinsä (Jarva) luona. Talvisodan alettua Kaino toimi lottana Pyhäjärven varikolla, jossa joutui myös pommitukseen. Jatkosodassa, Raudussa, Kaino toimi tohtori Arajärven apulaisena kenttäsairaalaissa.

Lomilla Kainolle oli tärkeää päästä kalastamaan isänsä ja Sulo-veljensä kanssa Pyhäjärvellä. Kalastus oli hänen rakkain harrastuksensa nuorena sekä myös iäkkäämpänä miehensä Paulin kanssa mökillä. Kai-

no toimi sodan jälkeen Korpilahden Itoniemessä vanhustaloston johtajana vuoteen 1946, jolloin meni vihille Pauli Nikkarin kanssa ja muuttivat Lahteen.

Vielä sairaalassa ollessaan, täyttäessään 85 v, hänen intohimonsa oli päästä kotitalolle Lahden Nikkarinkadulle syömään muikkuja, mihin hänet vietiinkin. Vaikka sairastuminen ja demenoi-tuminen eteni sairaalassa hän jalkoi aina olla mielellään iloinen ja keskusteli kalastuksesta ja karjalanpiirakoitten teosta. Karjalanpiirakotta piti olla pöytä notkollaan aina kun vieraita oli tulossa.

Elämäntyönsä Kaino teki Lahdessa ompelijana Luoman pukutehtaalla ja Vuorelmalla, jossa ompeli kansallispukuja ja oli aina tarkka katsellessaan muiden pukujen oikeellisuutta.

Hänen veljensä Lauri Musakan perustama Pyhäjärven lomanviettopaikka, jota hänen ja vaimonsa Pirkon poika Antti pitää, on monelle Karjalassa kävijälle tuttu paikka.

Kaino nukkui pois rauhasasti Lahden kaupungin-sairaalaissa 16.10.2007.

JORMA ja ERKKI
NIKKARI

Merkkipäiviä

Kuvassa viisi sukupolvea. Oikealla Aili, vasemmalla hänen poikansa Pentti. Ailin vieressä Pentin tytär Minna, keskellä Minnan poika Jani sylissään pikkutyttönsä Sara.

Aili Sulosaari, o.s. Pulaka, täyttää 90 vuotta Eipä todella uskoi, että Sinä, Aili, täytät jo 90 ajastaika! Synnyir 14.12.1917, ja olet itsenäisen Suomen kanssa samaa ikää.

Kutsuit meitä sukulaisia syyskuuisena sunnuntaina Hämeenkosken Seuralaan maruttojen syyslounaalle. Iloisena, siniruutuiseen Maritta-puseroon pukeutuneena toivottelit vieraasi tervetulleeksi. Maittavan lounaan jälkeen siirryimme kotiin Kaunismäkeen. Paikka näyttäytyi jälleen nimensä veroisena, hoitamaasi daaliat loistivat punakukkaisina penkeissään ja pihan lehtipuut tavoittelivat ruskan värejä. Haasteltiin, muisteltiin ja nautittiin kahvipöydän antimista. Olet vieraanvarainen ja sukurasikas ja tahdot ilahduttaa sukulaisiasi kutsumalla jo ennakkoon syntymäpäiville. Kerroit, että merkkipäiväsi vietät läheistesii, Si-

nun ja Matin jälkikasvun kanssa. Heitä riittää jo viidenteen polveen.

Sinusta, Aili, ei tarvitse tehdä lehteen tavanomaisista elämäntarinoista, sillä olet niitä harvoja "maan hiljaisia", joista on olemassa oma kirja. Vuosi sitten ilmestyi Aino Tulioisen kirjoittamana elämäntarinasi nimeltä "Aili Maria". Siitä olemme saaneet lukea Sinusta ja Sinun elämäntarinoitasi. Koskettava kirja, lämmöllä kerrottu. Kun taannoin puhelimitse kyselin kirjan nykytilanteesta, vastasit, että joitain kapaleita on vielä Sinulla ja kirjoittajalla, ja kirjan menekkiä tarkoittaen vastasit: "Hyvästän".

Olet Noitermaan tyttöjä, mutta vuodesta 1941 lähtien kotinasi on ollut Hämeenkoski, entinen Koski Hl. Paikkakunta on synnyinseutu miehellesi, Matille, joka kaatui jatkosodan viimevaiheissa Ihtantal-

kovissa taisteluissa. Olet vuosikymmenien kuluessa seudulle hyvin kotiutunut ja muuttanut itsekin jo "koskislaiseksi". Heidän parissaan teit työtä käden- taidoillasi ja vaateusliikettä pitäen, edelleen olet mukana martoissa, SPR:n toiminnassa ja veteraaneissa. Sinulla on kiinteä sukulaisyhteys, on runsaasti ystäviä ja hyviä naapureita. Kohdallasi pitää paikkansa sanonta: "Niin metsä vastaa, kuin sinne huudetaan".

Me kaikki jotka Sinut tunnemme, toivotamme Sinulle tämän läheisen lehtemme kautta sydämellisesti onnea merkkipäiväsi. Toivomme Sinulle terveyttä ja turvallista oloa virren sanoin: "Kun on turva Jumalassa, turvassa on parimmassa, kuin on tähti taivahalla, lintu emon siiven alla".

Onnittelujen välittäjänä
ANNA-LIISA
HEIKKILÄ

Nuijan varresta

Otan käteeni pienen harmattavan kirjasen. Se on painettu Kaakkois-Karjalan Kirjapainossa Käkisalmen- suona 1928 ja sen kannessa lukee: Etelä-Karjalan Nuorisoseuran Paikallisseura **Pyhäjärven Alakylän "Pyrintö" Nuorisoseura** Käkisalmen piiri. Kirjasen ensimmäiseltä aukeamalta käy selville että Neiti Vappu Hietanen on hyväksytty nuorisoseuran jäseneksi Alakylässä marraskuun 19p. 1933. Päivämäärän alapuolella on Esmies Väinö Pärssisen ja Kirjuri Lappalaisen allekirjoitukset.

Sääntö-sivuja selatessani käy selville mm. seuraavaa. Seuran tarkoituksena on herättää ja vireillä pitää nuorisossa isänmaallisen hengen eheyttämää ja kristillissiveellisen elämäntarinoita harrastusta kansalaissivistykseen ja itsekä- vatukseen.

Tarkoituksensa saavuttamiseksi seura panee toimeen keskustelukokouksia; luento- ja opiskelutilaisuuksia sekä jostavista juhlista ja iltamia, perustaa aloastosta- ja asettaa toimikuntia erilaisista tehtävistä varten, levittää seuran tarkoitusta edistävää kirjallisuutta, herättää yhteiskuntataloudell-

ta harrastusta, toimii laulun ja soiton y.m. taiteiden sekä urheilun edistämiseksi ja työskentelee muillakin tavoitin sivistyksen ja valistuksen levittämiseksi.

Nuorisoseuran jäsenille on kirjoitettu kymmenen kohtaa elämänohjeiksi:

1. Muista aina, että olet seuraan liittynyt kasvattaaksesi itseäsi!
2. Pidä sydämesi puhtana! Raitis sielu raitiissa ja voimakkaassa ruumiissa päämääräsi olkoon!
3. Käytä kaikki tilaisuudet oppiaksesi yhä enemmän. Tietoa ja taitoa tarvitset paljon elämässä.
4. Tahtosi teräksiseksi kasvata? Tehtäväsi tunnollisesti suorita! Jos olet saanut luottamustoimia, niin näytä ne myös ansainneeksi!
5. Ole valmis tekemään, mitä seurasi johtokunta tai osastosi johtaja tehtäväkseen antavat! Vain kuuliaisuuden tietä kasvat vas-

tuunalaiseksi yhteiskunnan jäseneksi.

6. Älä ole itserakas! Itserakas ihminen ei tunnehalua päästä paremmaksi eikä tarvetta kehittää voimaansa.

7. Ole täsmällinen! Saavu kaikkiin seuran tilaisuuksiin ja harjoituksiin määrättyllä minuutilla!

8. Älä häiritse ohjelman- suorittajia. Et askeltakaan saa ottaa, et sanaakaan sanoa esityksen kestäessä. Käyttäväsi aina todellisesti sivistyneen ihmisen tavalla!

9. Ole toverillinen! Luo nuorisoseurakoti onnelliseksi!

10. Suojele seurasi mai- netta! Sinä oman arvosiikin ylennät tai alennat.

"Kotisi ja maasi muista, sinne juuresi siite! Mikä on kutsu kansallasi, siinä sullekin osasi!"

Hyvä lehtemme lukija. Olen sailullut jäsen N:o 85 jäsenkirjaa ja saanut vai- kutteita sen sisällöstä. Neiti Vappu Hietanen avioitui v.1944 Tauno Yrjön poika Kaasalaisen kanssa, joten he olivat Äitini ja Isäni! Olisiko meillä vielä tänäänkin opittavaa näistä jäsenil- le tarkoitetuista ohjeista?

Hyvää Itsenäisytemme juhluvootta kaikille.

YRJÖ S.
KAASALAINEN
Hallituksen puheenjohtaja

Musiikki soi Pentti Pulakan muistoksi

Pekka ja Anni Pulakan perheeseen Pyhäjärven Noitermaassa syntyi 5.10.1927 poikavaava, perheen viides lapsi. Iso- sisko Aura on kertonut, kuinka he äidin kanssa suunnittelivat nimeä pienokaiselle. Äidin mielestä Pentti oli hyvä nimi, se tarkoittaa siunattua. Aura oli lukuun kotiin tulleesta lehdestä runoa "Pellervo- in pellon poika, Sampsan poika pikkurainen", ja näin velipoika sai kasteessa ni- men Pentti Pellervo. "Ei- kös ollutkin hyvä ehdotus", sanoi Aura vuosikymme- niä myöhemmin, "sillä kyl- väjähen Pentistä tuli, kyl- väjä henkisellä peltosaral- la".

Edesmenny Pentti kulki pitkän linjan koulutien: kansakoulu, maamieskou- lu, Alkio-opisto, Yhteiskun- nallinen korkeakoulu. Viie- meksi mainittu opinahjo si- jaitsi silloin Helsingissä ja sieltä hän valmistui yhteis- kuntatieteiden maisteriksi. Ollessaan Haapaveden kan- sanopiston johtaja, hänet pyydettiin Kokkolassa il- mestyvän Keskipoijan- maa-lehden päätoimittajak- si. Tästä hänelle tuli varsi- nainen elämäntyy.

Kun Pentti oli Alkio- opistossa, opiskeli samalla kurssilla saarijärveläinen Päivi Mustamäki. Pentin valmistuttua nuoret solmi- vat avioliiton. Perheeseen syntyi viisi lasta, joista Ma- ria-tytär kuoli pienenä, ja aikuisiksi varttuivat velj- eket Pekka, Tuomas, Timo

ja Lauri. Pentin mielestä äidin paikka on kotona, lie- kö ajatellut omaa varhaista äidistä orvoksi jäämistään. Niinpä Päivi paneutui an- taumuksella perheen hoi- toon. Ratkaisu helpotti Pentin työtä.

Pojat olivat perineet äi- tinsä musikaalisuuden ja jo varhain kukin heistä vuo- rollaan ohjattiin soitto- tun- neille. Jokainen veljeksistä suoritti loppuututkinnon Si- belius-Akatemiassa ja Lau- ri väitteli myöhemmin mu- siikin tohtoriksi.

Pentin elämä päättyi ly- hyen sairauden jälkeen tou- kokuussa 2004. Nyi loka- kuussa 2007 Pentti olisi täyttänyt 80 vuotta. Keski- pohjanmaa-lehti halusi muistaa arvostamaansa pit- kääikäistä päätoimittajaa järjestämällä muistokonser- tin 7.10.yhdessä Pulakoiden musiikkiperheen kanssa. Tilaisuus pidettiin Kaarle- lan kirkossa. Konsertin esiintyjinä veljesten lisäksi olivat Pekan vaimo Minna, alttoviulu, ja Laurin vaimo Maria, viulu, sekä Tuomak- sen pojat Joonas, laulu, ja Jaakko, sello, Timon poika Pekko, viulu, ja Laurin ty- taret Meeri, laulu ja viulu, sekä Anna, sello. Lisäksi konsertissa avustivat per- heen ulkopuolisina Otu Kangas, urut ja cembalo, sekä Oskari Hanhikoski, kontrabasso. Muistokons- ertin säveltäjänimä olivat Bach, Mozart, Saint-Saens, Vitali, Cassado ja Mendels- sohn.

Pulakan perhe.

Tilaisuus oli samalla osa lehden 90-vuotisiuhlan viettoa ja konsertin tuotto ohjattiin Keskipoijanmaa- säätön Pentti ja Päivi Pulakan rahastoon.

Pentti Pellervo teki elä- mäntyönsä Keski-Pohjan- maalla ja paneutui antau- muksella maakuntansa asi- oihin. Mutta karjalainen hän oli sydänjuuriaan myö- ten, ja pyhäjärveläinen. Elä- kevuosinaan hän ehti tehdä kaksi unohtumatonta matkaa Pyhäjärvelle, ja kolmas, johon kaikki pojat ja useat perheiden jäsenistä olisivat osallistuneet, oli valmiiksi sovittu alkukesäl- le 2004. Tälle matkalle Pentti ei päässyt, mutta po- jat tahtoivat toteuttaa isän- sä toiveen ja tekivät suun- nitellun kotiseutumatkan. Oppaakseen he pysyivät Esko-serkkunsa.

Pyhä Kirja kehottaa: "Kunnioita isäsi ja äitias- si..." Kiitos teille, Pekka, Tuomas, Timo ja Lauri ja perheenne, kun olet näin tehneet. Olkoon siunaus myötä elämässänne ja las- tenne elämässä, tätä toivoo isänne nuorempi sisar ANNA-LIISA

Saimi Karttunen, o.s. Felin, täytti 90 vuotta 4.11.2007.

"Paljon on elämässä nähty ja koettu. Kyllä ne olliit ankariä aiki talvisovas, ko lehmii kans lumihanges tarvotti ja pakkases avouanus oltii." Näin Saimi muisteli, kun puhelimitse kyselin hänen kuulumisiaan. Saimi on kotoisin Noitermaasta ja hänen vanhem- pansa olivat Konsta Felin ja vaimonsa Helena, o.s. Puranen. Perheen lapset, viisi poikaa ja kaksi tyttä- rää, jäivät varhain äidistään orvoiksi. Saimin lisäksi on elossa nuorin veli Lauri, joka viettää elämän ehto- otaan Veljeskodissa Tampe- reella.

Saimi on edelleen niin hyväkuntoinen, että asuu miehensä Eevertin kuoltua yksin kodissaan Nokialla Kauniaisten kylässä. Per- heen Pirkkalassa asuva Risto- poika pitää hyvää huolta äidistään.

Lämpimät onnittelut 90- vuotiaalle!

A-L.H

Perhejuhlia

Heidi Raaterova-Salo ja **Tero Salo** vihittiin avioliit- toon 4.8.2007 Viikin kir- kossa. Vihkimisen toimitti Juhani Forsberg, Heidi on Henry ja Meeri Kuusiston os. Huppunen tyttärenty- tär.

Terhi Leivo ja **Mitro Koskinen** vihittiin 7.9.2007 Hyvinkäällä. Terhin van- hemmat Sirpa ja Jukka Lei- vo, Sirpan vanhemmat Kirsti, o.s. Huppunen Pyhä- kylästä, ja Viljo Jaäskeläinen.

3.11.2007. Hän toimii tällä hetkellä Oulaisten seurakunnassa v.s. seurakunta- pastorina.

Mia on Anna Maria os. Peltosen ja Antti Hassin tyttärentytären tytär.

Valmistuneita

Mia Kelita Järvi on val- mistunut Helsingin yliopis- ton teologisesta tiedekun- nasta teologian maisteriksi 6.10.2007.

Hänet vihittiin papiksi Oulun tuomiokirkossa

Pyhäjärveläis- syntyiset kansanedustajat

Pyhäjärvellä syntyneiden kansanedustajien esittely aloitetaan etusivulla Antti Kaasalainen, ja tässä tietoja muista parlamentaarikoista aikajärjestyksessä. Koosteen tehnyt

SALME RINTALA

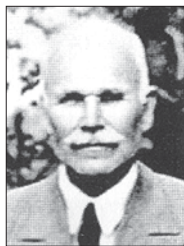
Vuorivirta (vuoteen 1906 Bergström) Oskar (Oskari) Herman

kirkkoherra, rovasti s. 15.1.1861 Sotkamo, k. 22.12.1923 Kuhniemi Suomalainen puolue 1910 Maatalousvaliokunta, Virk.V Vanhemmat: maanviljelijä Felix Emil Bergström ja Anna Maria Trast Puoliso: Emma Aleksandra Janowsky 1890

- Ylioppilas 1883, vih.papiksi 1887, pastoraalitutkinto 1891 - Jäsksen vt. kappalainen 1887-1888, Rautjärven virallinen apulainen 1888-1889, virall. apulainen ja vt. kirkkoherra 1890-1891, Kymen vt. kirkkoherra ja kappalaisen apulainen 1889, Ruskealan vt. kirkkoherra 1889-1890, Sakkolan vt. kirkkoherra 1891-1897, Kuopion maaseurakunnan toinen kappalainen 1897-1904, Vpl. Pyhäjärven kappalainen 1904-1919, Kuhniemen kirkkoherra 1919-1923, maanviljelijä ja meijeriliikkeen harjoittaja Pyhäjärvellä - Pyhäjärven kuntakokouksen pj

Oranen, Eskil (Esko)

vääpeli evp., maanviljelijä s. 25.7.1868 Pyhäjärvi Vpl, k. 27.3.1951 Riihimäki Maalaisliitto 1910-1913, Viipurin l. it. vaalipiiri 1910 - Suuri valiokunta, Talousvaliokunta Vanhemmat: lampuot Henri Oranen ja Maria Kaasalainen Puoliso: Liisa Kinnari 1892

- Puolustusvoimien palveluksessa aluupseerina, maanviljelijänä Pyhäjärvellä vuoteen 1928, talonomistajana Viipurissa ja Antreassa 1928-1939 ja 1941-1944, Pyhäjärven paloupohjistyksen toimitusjohtaja, Kijäjäjärven laskuhankkeen päätoimitsija 1924-1931 - Pyhäjärven kunnanvaltuuston pj - Hiitolan-Raasulin ratatoimikunnan jäsen

Kaasalainen, Väinö Viljam

fil. maisteri, kansankorkeakoulun johtaja s. 10.12.1902 Pyhäjärvi Vpl, k. 14.04.1955 Mikkeli Maalaisliitto 1933 -1938, 1951 -1955, Viipurin l. it. vaalipiiri 1933 -1938, Mikkelin l. vaalipiiri 1951 -1955 Kulkulaitosvaliokunta pj 1951-1955, Perustuslakivaliokunta, Sivistysvaliokunta, Talousvaliokunta II kulkulaitosten ja yleisten

töiden ministeri 1944 Vanhemmat: maanviljelijä Juhon Kaasalainen ja Helena Jääskeläinen Puoliso: Aino Hilja Jalkanen 1935- - Ylioppilas 1923, fil. kand. ja maisteri 1931 - Räsälän kansanopiston vt. johtaja 1926-1929, johtaja 1929-1940, Limingan kansanopiston johtaja 1940-1947, Suomen nuorisopiston johtaja Mikkelissä 1947-1955; Karjalan liiton toiminnanjohtaja 1942-1943, Maalaisliiton toiminnanjohtaja 1944-1946 Suur-Savon nuorisoseuraliiton pj, keskinäinen henkivakuutusyhtiö Pohjan hallintoneuvoston, Karjalan liiton hallituksen, Suomen nuorison liiton ja Mikkelin l. maakuntaliiton johtokunnan sekä Viipurin suojeluskuntapiirin piiriesikunnan jäsen - Kapteeni 1941

Pärssinen Matti

maanviljelijä Maalaisliitto 1939-1947 s. 20.4.2896 Pyhäjärvi Vpl, k. 21.4.1951 Helsinki Viipurin l. it. vaalipiiri 1939-1944, Kymen l. it. vaalipiiri 1945-1947 Perustuslakivaliokunta, Talousvaliokunta Vanhemmat: Heikki Pärssinen ja Vilhelmiina Soikkeli Puoliso: Helena Karilainen 1924

- Kansakoulu, kirjanpitokurssi - Maanviljelijä Vpl. Pyhäjärvellä vuoteen 1939 ja 1942-1944, Tyrvällä 1940-1941 ja 1945-1946, Liedossa 1941-1942, Vähäsäkyrössä 1944-1945 ja Kiikassa 1946-1951. Pyhäjärven kunnan rahastonhoitaja 1932-1935, Pyhäjärven osuuskassan hoitaja 1934-1943 - Pyhäjärven kunnanvaltuuston pj, kunnallislautakunnan esimies, kunnan hoitokunnan vpj, Kiikan kunnanvaltuuston jäsen - Oy Maakansan ja osuusliike Sastamalan hallintoneuvoston sekä Karjalan kannaksen osuuskassojen liiton johtokunnan jäsen, Osuuskassojen keskuslainarahaston tilintarkastaja

Pusa Enok (Eeno)

maanviljelijä, kunnallisneuvos s. 1.1.1888 Pyhäjärvi Vpl, k. 9.4.1975 Helsinki sd 1945-1950, Tpsl 1961 Kymen l. it. vaalipiiri 1945-1947, Kymen l. vaalipiiri 1948-1950, Hämeen l. et. vaalipiiri 1955-1957, Helsingin k. vaalipiiri 1961 Tullut ed. Eero Antikaisen tilalle 11.2.1955 ja ed. Aino Malkamäen tilalle 20.10.1961 Maatalousvaliokunta, Pankki-

valiokunta, Suurvaliokunta Vanhemmat: mylläri Tahvo Pusa ja Greta Lovisa Hyvärinen Puoliso: Maria Seppä 1930, k. 1947, Mirjami Järveläinen 1974 - Kansakoulu, käsitöyläis- ja ammattikoulun iltakurssi - Maanviljelijä Viipurin maalauskunnassa 1910-1939 ja 1941-1944, laivosakeyhtiö Riennon ja Sainon tilitehdas ja saha o:n johtokunnan pj ja johtaja, Rättijärven Kivi o:n johtokunnan vpj - Presidentin valitsijamies 1956, Kansantaloudellisen neuvottelukunnan jäsen - Viipurin mkl:n kunnanvaltuuston jäsen, kunnallislautakunnan vpj - Sosialidemokraattisen puolueitoimikunnan jäsen, Viipurin l. länt. ja it. piirien piiritoimikunnan jäsen, Karjalan maatalouskerhojärjestöjen johtokunnan, sanomalehti Kansan työn hallituksen ja Maatalouskerholiiton pj, Maalaiskuntien liiton liittovaltuuston ja liittohallituksen, Uosukaisen säätiön ja Maalaiskuntien talo o:n johtokunnan, Karjalan liiton hallituksen ja Holding-korvasuosakkeiden hallinnon vpj, Viipurin l. maanviljelysseuran, Kustannus oy Kansan työn ja Maaseudun keskusrakennus-toimiston johtokunnan, William ja Ester Otsakorven säätiön valtuuskunnan, Sos.dem. pienviljelijäin, Karjalan säätiön hallintoneuvoston ja hallituksen, Typpi o:n hallintoneuvoston, Päivän Sanomien toimitusneuvoston, ASO:n maalauskunnan ja Tpsl:n maaseutuvaltuuskunnan jäsen. - kunnallisneuvos 1950

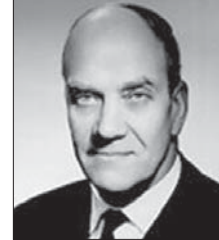
Pusa Juhon Jalmar (Jalmari)

maanviljelijä, kapteeni evp. s. 18.8.1895 Pyhäjärvi Vpl, k. 27.9.1957 Turku Kokoomus 1948-1950 Kymen l. vaalipiiri Puolustusvaliokunta Vanhemmat: maanviljelijä Juhon Pusa ja Liisa Tihveräinen Puoliso: Hanna Bycling 1923 - Kansakoulu, kansanopisto - Maanviljelijä Pyhäjärvellä vuoteen 1939, Tyrvällä vuoteen 1957, Viipurin suojeluskuntapiirin Käkisalmen alueen aluepäällikkö 1918-1923, piirin valitusohjaaja 1924-1929, Karjalan kannaksen liiton sihteeri vuodesta 1929, Pyhäjärven kunnan palopäällikkö, sisäasiainministeriön huoltotarkastaja, Karjalan liiton järjestösihteeri - Pyhäjärven kunnanvaltuuston pj, kunnan hoitokunnan jäsen

- Rintamamiesliiton hallituksen jäsen ja Etelä-Karjalan rintamamiespiirin pj, Vapaussodan invalidien liiton johtokunnan vpj ja Karjalan osaston pj, Käkisalmen Sanomien hallituksen vpj, Karjalan kannaksen liiton hallituksen, Käkisalmen nuorisoseurapiirin piiritoimikunnan, Lahjoitusmaamuseon ja Satakunnan karjalaisseurojen johtokunnan, Itä-Kannaksen historiatoimikunnan ja Viipurin suojeluskuntapiirin piiriesikunnan jäsen - Vpl.Pyhäjärvi-Säätiön perustajajäsen ja hallituksen ensimmäinen puheenjohtaja, Vpl.Pyhäjärvi-lehden perustaja ja lehden ensimmäinen vastaava toimittaja

Kaasalainen, Nestor (Nestori) Johannes

maanviljelijä, hallinnollinen johtaja s. 14.02.1915 Pyhäjärvi Vpl Maalaisliitto 1951 -1965, kesk. 1965 -1971, Turun l. pohj. vaalipiiri 1951 -1971, Eduskunnan ensimmäinen varapuhemies 1970-1970, Lakivaliokunta, Pankkivaliokunta Sivistysvaliokunta, Suuri valiokunta, Valtiovarainvaliokunta pj 1962-1965, Eduskunnan pank-

kivaltuusmiehet Maatalousministeri 1966-1968, maatalousministeri 1970-1971, Vanhemmat: Juhon Kaasalainen ja Helena Jääskeläinen Lapset: Pekko Juhani 1941, Kari Heikki 1943, Erkki Kalevi 1946, Riitta Liisa 1957, Matti Johannes 1959 - Kansakoulu, kansanopisto - Maanviljelijä Pyhäjärvellä vuoteen 1939, Tyrvällä, nyk. Vammalassa vuodesta 1945, Maalaisliiton järjestösihteeri 1945-1951, oy Alko ab:n hallinnollinen johtaja ja johtokunnan jäsen 1972-1980 - Presidentin valitsijamies 1956, 1962, 1968, virkaylioikeuden jäsen, sosiaaliministeriön raittiusasiain neuvottelukunnan ja Valtion tiedoneuvoston jäsen - Tyrvään kunnanvaltuuston pj - Keskustapuolueen puoluehallituksen jäsen, Alkon hallintoneuvoston, Kantaravintolat o:n, Alkoholipoliittisen tutkimussäätiön hallituksen, Suomen nuorison tukisäätiön valtuuskunnan, Karkun emäntäkoulun johtokunnan, Etelä-Satakunnan ammattikoulun liittovaltuuston, Maaseudun raittiusliiton ja Tyrvään seudun osuuspankin hallintoneuvoston sekä Pyhän säätiön hallintoneuvoston ja hallituksen pj, oy Yhtyneet ravintolat ab:n hallituksen vpj, Suomen nuorison liiton varaesimies, Karjalan kannaksen rahaston neuvottelukunnan vpj, Vammalan seudun aluesairaalan kuntainl. liittovaltuuston ja liittohallituksen, A-klinikkasäätiön ja Tampereen yliopiston valtuuskunnan, Alkon eläkesäätiön, Liiketyöntäjäin keskusliiton, Suomen sotaveteraaniliiton, Sastamala-kodin kannatusyhdistyksen ja Karjalan liiton hallituksen sekä Suomen maalaisten keskinäisen vakuutusyhtiön, osuuskauppa Sastamalan, Kansallisoperaanin säätiön, Rintamamiesten asuntoliiton, oy Maakansan ja Satakunnan maakunta o:n hallintoneuvoston jäsen, Puolustuslaitoksen Vammaskosken tehtaitten, Maaseudun teollistamislaiton, Maaseudun sivistysliiton, Etelä-Karjalan nuorisoseurojen liiton ja Alkio-opiston johtokunnan, Satakunnan sydäntautiyhdistyksen piirihallituksen ja Suomen keksintöjen edistämissäätiön valtuuskunnan jäsen, Oopperatalo-säätiön edustajiston pj, Veitsiluoto o:n tilintarkastaja. - Kapteeni 1963

Eklund, Vieno Rauha

piirisihteeri, toiminnanjohtaja s. 4.5.1920 Pyhäjärvi Vpl Suomen Maaseudun Puolue 1983 -1986, Hämeen l. pohj. vaalipiiri 1983 -1986, Sosiaalivaliokunta vj 1984-1986, Talousvaliokunta 1983-1984, Valtiovarainvaliokunta vj 1985-1986, Valitsijamiehet vj 1983-1986 Vanhemmat: maanviljelijä Antti Varis ja emäntä Helena Loponen Puoliso: rakennusmestari

Bror Valter Eklund 1943 - Kuopion teknillinen koulu 1947 - Suomen maaseudun puolueen piirisihteeri, Kehittyvän Suomen naiset ry:n toiminnanjohtaja - Presidentin valitsijamies 1978, Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan jäsen 1989-1992 - Tampereen kaupunginvaltuuston jäsen 1985-1992, varajäsen 1993-1996 - Lounais-Suomen sairausvakuutuslautakunnan jäsen

Kansanedustaja

Antti Kaikkonen muistuttaa:

Kansanvalta on arvokas asia

Pyhäjärveläisiä juuria on myös nykyisellä kansanedustaja **Antti Kaikkosella** (kesk.). Keskustalla on Uudeltamaalta lisäksi kolme muuta kansanedustajaa, **Matti Vanhanen**, **Tanja Saarela** ja **Markku Uusipaavalniemi**. Vaikka Kaikkonen naureskelee näiden valtakunnan kuuluisuuksien rinnalla olevansa takarivin taavi, se ei pidä paikkaansa: 33-vuotias poliitikko on monessa mukana.

– Vaikka olen pikkupojasta alkaen asunut Tuusulassa, on minulla juuria sekä idässä että lännessä. Isäni on kotoisin Satakunnasta ja äitini Savo-Karjalasta. Isoisäni Arvi Kaikkonen taas oli Karjalan poikki, kotoisin Konnitsan kylästä Pyhäjärveltä. Joten karjalaisverta on siis minussakin, Kaikkonen toteaa.

Hänen isoisänsä kuoli tänä syksynä 89-vuotiaana. Millaisena miehenä hän jäi muistoihisi?

– Pappa kuului siihen supuloveen, jolle me nuoremmat olemme paljosta kiitollisia. Hän oli sotaveteraani, joka joutui jättämään synnyinseutunsa rajan taa. Maapaikka löytyi kuitenkin Satakunnasta, jossa hän teki pitkän päivätyön pienehköllä maatilallaan. Minä kyllä arvostin isoisääni ja hänen elämäntyötään kovasti.

Karjalaisuus merkitsee Antti Kaikkoselle ennen kaikkea valoisa elämänsäntunnetta ja huumoria.

– Näitä ominaisuuksia kuulemma on minullekin siunaantunut...

Entä mitä mieltä kansanedustaja on Karjala-kysymyksestä?

– Olen käynyt Karjalassa muutaman kerran, ja tokihan se harmittaa, että nuo upeat alueet naapurille jäivät. Ei meillä kuitenkaan ole realistisia mahdollisuuksia ryhtyä esittämään Venäjälle aluevaatimuksia. Jos ilmapiiri naapurissa joskus kuitenkin muuttuisi siten, että Karjalan palauttamisen näyttäisi mahdolliselta, niin kernaasti olisin tarttumassa tilaisuuteen.

Onko Vpl.Pyhäjärvi-lehti ennestään tuttu?

– On tuttu, se tulee mummolaani, ja olen lueskellut sitä aina kun se on käsiini sattunut. Teette arvokasta kulttuuri- ja kotiseututyötä tämän lehden muodossa, kiittelee Kaikkonen.

Tietojenkäsittelystä valtiotieteelliseen

Antti Kaikkonen aloitti opintonsa tietojenkäsittelytieteellä, jossa työllisyysnäkyvät olivat 1990-luvun alkupuolella oikeinkin hyvät.

– Yhteiskunnalliset kysymykset kuitenkin vetivät puoleensa niin vahvasti, että oli pakko vaihtaa valtiotieteelliseen tiedekuntaan.

Politiikkaan hän meni

mukaan jo varhain.

– Ryhdyin harrastamaan jo lukioikäisenä. Puolueen valinta oli minulle ”vähiten huonon” valitsemista. Keskusta tuntui kuitenkin kehityskelpoiselta, ihmis- ja luonnonläheiseltä yleispuolueelta, joten valitsin sen.

Miten voisit kannustaa nuoria kiinnostumaan poliitikasta ja yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta?

– Näistä asioista olisi hyvä puhua myönteiseen sävyyn niin kouluissa kuin kotonakin. Nuortenkin asioista päätetään eduskunnassa ja kunnanvaltuustoissa, siksi olisi hyvä saada myös nuorten mielipiteet paremmin esiin. Kansanvalta on puutteineenkin kuitenkin arvokas asia, ja sellaisen saamisen puolesta taistellaan tälläkin hetkellä monessa paikassa ympäri maapalloa.

Antti Kaikkonen on eduskunnassa nyt toista kautta kansanedustajana, ja mukana monissa toimielimissä ja tehtävissä.

– Varmaankin eduskunnan suuren valiokunnan varapuheenjohtajuus on merkittävin. Suuri valiokunta käsittelee ennen kaikkea EU-asioita, ja niitä on tätä nykyä aika paljon.

Päivät kansanedustajan työssä ovat hänen mukaansa monipuolisia; aamulla ei aina tiedä, mitä päivä tuo tullessaan.

– Valiokuntakokouksiin ja muihin palavereihin kuuluu suuri osa päivästä. Täysistunnot voivat joskus venyä yömyöhäänkin. Tehtävään kuuluu paljon lukemista, kirjoittamista, puhumista ja kuuntelemista. Jos haluaa olla hyvä kansanedustaja, kannattaa viikonloppuisinkin olla riittävällä tavalla liikkeellä, tapaamassa ihmisiä erilaisissa tilaisuuksissa turuilla ja toreilla.

Vaikuttamisen halu antaa intoa

Kaikkonen valittiin hiljattain myös Keskustan Uudenmaan piirin puheenjohtajaksi. Hän sanoo tarttuvansa tehtävään myönteisellä ja iloisella karjalaismielillä.

– Keskustalla on Uudeltamaalta neljä kansanedustajaa: Matti Vanhanen, Tanja Saarela, Markku Uusipaavalniemi ja sitten vielä minä. Muut ovat koko kansan tuntemia edustajia, kun minä taas olen tällainen takarivin taavi, naureskelee Kaikkonen. – Koetan silti tehdä työni hyvin. Uusi-maa on suuri vaalipiiri, ja keskustalla on paljon voitettavaa täällä tulevaisuudessa.

Mistä tulee into ja energia erilaisten asioiden hoitamiseen?

– Minulla on useampia luottamustehtäviä, ennen kaikkea ympäristöön, asumiseen ja nuorisoon liittyen. Into ja energia tulee

Yhteiskuvassa mummolassa Arvi Kaikkonen, Satu Taiveaho, Antti Kaikkonen ja Lempi Kaikkonen.

vahvasta vaikuttamisen halusta, tahdosta kehittää kotiseutua ja koko maata parempaan suuntaan. Ei siihen kummempaa tarvita.

Kaikkosella on nykyään tapaan omat nettisivut, joilla hän pitää muun muassa päiväkirjaa.

– Kyllä se on ainakin minulle erittäin tärkeä kanava. Nettisivuillani www.anttikaikkonen.fi on paljon kävijöitä, ja koetan päivittää sivuja riittävän usein. Se on helppo tapa pitää yhteyttä ihmisiin. Ei se kuitenkaan voita ihan aitoja kohtaamisia ihmisten kesken, se on hyvä muistata.

Millaista palautetta poliitikko saa kentältä?

– No kyllähän näissä hommissa tulee sekä ruu-

suja että risuja. Tämän lisäksi tulee paljon kysymyksiä ja erilaisia toiveita sekä aloitteita kansalaisilta. Yhteistyötoimia tulee kyllä aika paljon, mutta hyvä asiahan se on.

Mitä tavoitteita sinulla on jatkossa urallasi?

– Ei politiikasta mielestäni pitäisi tehdä urasuunnitelmiä. Jotta menestyä, pitää olla ensin nostetta, sitten vasta pyrkä. Molempia kuitenkin jonkun verran tarvitaan. Tämän lisäksi tarvitaan vielä sitkoa, eli sitkeyttä ja pitkäjänteisyyttä, sekä kykyä selvitä vastoinkäymisistä. Jos tällainen paketti tässä sattuisi olemaan kasassa, niin sitten hommat voivat jatkua vielä pitkäinkin.

Kaikkonen on ollut koko

nuoren ikänsä jonkun sortin ”politiikan sekatyömies”, kuten hän itse asiaa kuvailee. Lisäksi hän on johtanut Keskustan nuorisjärjestöä neljä vuotta ja tehnyt erilaisia poliittisen avustajan tehtäviä.

– Tämän lisäksi olen tehnyt satunnaisia toimittajan töitä ja opettajan sijaisuuksia ja sen sellaista.

Tuusulan tragedia oli kova paikka

Kaikkosen kotikunta Tuusula nousi traagisella tavalla valtakunnan otsikoihin kolmisen viikkoa sitten, kun Jokelan koulun abiturientti surmasi ampumalla yhdeksän ihmistä, ensin kahdeksan muuta ja sitten itsensä.

– Voitte uskoa, että se oli

minullekin kova paikka. Nyt on huolella miettivä, mitä tästä olisi opittavaa. Ainakin se, että tarvitsemme lisää herkkyyttä nähdä pahaa oloa lähiympäristössämme, Kaikkonen pohtii.

Toinen syksyn iso asia oli eduskunnan valmistelema ”pakkotyölaki” hoitoalan henkilöstön uhkaaman laajan lakon varalle. Palkkakiista kuitenkin ratkesi viime metrellä ennen lakon alkua.

– Hyvä että ratkaisu lopulta syntyi, vaikka aika tiukalle meni. Sairaanhoidtajien palkka suhteessa työn vaativuuteen ei ole ollut kohdallaan. Kun palkkakuoppa on kuitenkin vuosikymmenten aikana syntynyt, sitä on vaikeaa aivan kerta-räysäyksellä laittaa kuntoon.

Presidentin linnanjuhliin kuudetta kertaa

Suomi viettää pian 90. itsenäisyyspäiväänsä, ja suureen juhlaan valmistautuu myös kansanedustaja Kaikkonen.

– Minusta Suomi on meille suomalaisille maailman paras maa. Jos pidämme huolta hyvästä koulutuksesta, olemme ahkeria ja pidämme huolta toisistamme, Suomen tulevaisuus on kyllä valoisa. Kyllä tämä kansa pärjää, vaikka vaikeuksiakin tielle aina välillä osuu.

Jos haluaisit nimetä muutamia suuria, arvostamia, ihaillemiä Suomi-henkilöitä, keitä he olisivat?

– Ei minulla varsinaisia idoleja ole, mutta pidän kyllä esimerkiksi presidentti Kekkonesta raskaan sarjan valtiomiehenä.

Presidentin linnanjuh-

liin 6.12. Antti Kaikkonen lähtee jo kuudetta kertaa.

– Juhlat ovat kyllä todella upeat, ja siellä on hieno, mutta välitön tunnelma. Siellä on helppo jutella ken kanssa tahansa, ja kaikki ovat juhlatuulella. Kun tänä vuonna tulee tasavuotia Suomi-neidolle, se tuo oman sävyänsä juhlaan.

Hän on kihloissa sosiaalidemokraattien kansanedustaja **Satu Taiveahon** kanssa. Kihlatulle linnan juhlahuuhun valmistautuminen teettää enemmän työtä.

– Naisilla tämä juhliin valmistautuminen tuntuu olevan vähän isompi operaatio. On puvun hankintaa ja sovittelua ja meikkausta ja kampausta ja sen sellaista, mistä tällainen raava mies ei paljoa ymmärrä. Aika paljon vaivaa siinä nähdään, mutta lopputu-

loskin on varmasti upea.

Isompia kommelluksia ei Kaikkonen muista juhliissa itselleen sattuneen.

– Onhan siellä jotain pikku kommelluksia saattanut ollakin, mutta ei mitään vakavampaa. Tanssilattialla on varmasti talouttu sekä tanssikumppanin että muidenkin hameenhelmoja. Hauskaa siellä on – ja jaksit.

Kotona ei kiistellä politiikasta

Työ värittää kahden kansanedustajan yhteiseloa.

– Meillä on jatkuvana haasteena löytää kalenterista yhteistä vapaa-aikaa. Yhteisinä aikoina harrastamme aika paljon liikuntaa, ulkoilua, nautimme luonnosta ja sen sellaista.

Näyttäytykö politiikka kotona riidaksi asti, kun

edustatte eri puolueita?

– Kyllä näistä kysymyksistä joskus vähän keskustellaan kotonakin, mutta kiistelyn mahdollisista poliittisista erimielisyyksistä koetamme jättää eduskuntaan. Onhan tämä varmaan monen mielestä vähän erikoinen parisuhde. Pientä hyvän-tahtoisuutta vinoilua kyllä saamme aina toisinaan kuulla... Mutta toisaalta eiköhän Suomesta löydy aika monta paria, jotka äänestävät eri puolueita, myhäilee Kaikkonen.

Mitä terveisiä haluaisit laittaa Pyhäjärvi-lehden lukijoille?

– Oikein hyvää itsenäisyyspäivää. Pidetään Karjala mielessä!

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Suomi 90-vuotias

Jo esi-isämme haaveili omaa itsenäistä maata, ja että kyllä Suomelle pitäisi vapaus ja itsenäisyys taata.

Oli Ruotsin valta yli koko Suomen maan, tätä Venäjänkin teki mieli, usein se sodaksi muuttuikin, sota Suomen miehiäkin nieli.

Mutta kansa kasvoi ja vahvistui, vaikka olikin vainon alla, kulki rutot ja kulkutauditkin, usein viljan söi öinen halla.

Näissä tuskissa tuimissa kuitenkin, on kestänyt Suomen kansa, Se pettua syöden ja rukoillen, on kyntänyt, kylynnyt peltojansa. Kansa uskoi uuteen huomiseen, ja toivoi vapauttansa, vaan koki sodista vaikeimman, kun taisteli 1918 oma kansa.

Mutta synkimmän hetken keskellä kääntyi kirjassa uusi lehti, sen väri oli valkoinen, siihen piirrettiin sininen risti. Lippumme sinivalkoinen kohosi Suomessa salkoon ensi kerran, se tuulessa hulmuten kertoili, nyt Suomi on vapaa vieraan herran. Nyt nousi Suomen kansa ja julisti, on Suomemme itsenäinen, pois vieraan valta ja hallitus, nyt on vapaa suomalainen.

Sitten tuli se asia eteen, miten nyt maata hallitaan? Kuningasko valitaan, vai eduskunnalleko valta annetaan? Kuningasajatus ensin sitten voiton vei, kuningas jo valittiin, mutta sehän erosi saman tien. Eduskunta ja hallitus sitten Suomessa vallan sai, kansa vaaleilla eduskunnan valitsee, totta kai.

Näin päättyi kansamme pitkä yö, tuli vapauden aamun koitto, nyt alkoi rauhan ja toimen työ, se oli kuin kaunis soitto.

Oli kansamme vapaa ja itsenäinen, teki työtä aamusta iltaan, sai yhä vauraammaksi isiemme maan, se iloa nostatti rintaan.

Sitten tuli se tumma vuosi ja syksy kolmekymmentäyhdeksän, alkoivat ne sotavuodet, niitä ei suomalainen unhoita yksikään. Siinä Suomen itsenäisyys koeteltiin, kiirastulessa kerran, alkoi kansamme kärsimystie, kuka kertoa voisi sen hinnan.

Vielä tuhannet paadet sankarien kertovat tuskien tiestä, ja veljemme sodassa vammautuneet, yhä kantavat kipujen iestä.

Karjalan kansa tietää myös tuskan sen, se kulki raskaan ja kovan evakkotaipaleen, kun kodin oven takanaan sulki, ja evakkotietä kulki.

Jäi meille sentään itsenäisyys, vaikka maksoimme kovan hinnan, nyt pois oli jätettävä itsekkyys, ja ponnisteltava rinta rinnan.

Nyt tuo EU meidän itsenäisyyttämme kovasti rajoittanut on, ei muuta kun tyytyä herrojen päätöksiin, ja kovaan kohtaloon.

EU meiltä oman markkanin vei, ja sitten työn euron tilalle toi.

Ehkä me oprimme sitä curoakin käyttämään, ja sen kanssa elämään.

Onhan tämä ihmisen elämä kokonaan kuin opin ahjo, kyllä siihen mukautuu, kun on hyvä oppimisen tahto

TAUNO TORKKELI
Hyvinkää

Kuva on otettu
Torkkelin
90-vuotispäivänä
17.12.2004.

Karjalaiset muistojen illassa Huittisissa

Perinteistä tapaa noudattaen Vammalan, Äetsän ja Huittisten Karjalaseurojen Muistojen iltaa vietettiin sunnuntaina marraskuun 4. päivänä tällä kertaa Huittisten Seurakuntakeskuksessa. Tilaisuuden juontajana toiminut Heikki Kiiski toivotteli omasta puolestaan juhlaivien tervetulleeksi tilaisuuteen.

Huittisten Karjalaseuran puheenjohtaja Markku Evala tervehti myös yleisöä lausuen ilonsa siitä, että yhteiseen tilaisuuteen oli tälläkin kertaa saapunut yli 60 henkilöä.

Huittisten seurakunnan tervehdyksen esitti kapp-

lainen Seija Lähteenmäki, jonka edesmenneet vanhemmat olivat kotoisin Muolaasta.

Mervi Marku esitti yksinlaulua ja kotiseudulle Helsingistä piipahtanut pastori Harri Kiiski lauloi useita lauluja ja tervehti juhlaivansa lämmihenkeillä puheellaan, jossa kodin merkitys aivan erityisesti korostui.

Huittisten Karjalaseuras- ja jo pitkään rivijäsenenä toiminut ja nyt johtokuntatyöskentelynsä aloittanut aluepalopäällikkö Pekka Lehtinen muisteli tutustumistaan mummolansa naapurustoon muuttaneihin

pyhjärveläisiin. Monet sanonnat ovat jääneet tuolta ajalta jo Lehtisen mieleen. Puheesta kävi myös ilmi, että Lehtinen on käynyt useita kertoja Karjalan Kannaksella ja myös Laatokan ja Aunuksen Karjalassa.

Vammalan Karjalaseuran puheenjohtaja Pekka Salonen toivotteli juhlaivansa tervetulleeksi ensi vuonna Vammalaan.

Harri Kiisken pitämän loppurukouksen jälkeen tilaisuus päättyi Heikki Kiisken pitämään matkaan toivotukseen ja loppuvierteen.

REINO ÄIKIÄ

Seija Lähteenmäki.

Harri Kiiski.

Pekka Lehtinen.

Yleisöä Huittisten juhlassa. Etualalla puheenjohtaja Markku Evala ja tilaisuuden juontaja Heikki Kiiski.

Pellonpää-palkinto Kari Uusitalolle

Elokuvaneuvos **Kari Uusitalo** on saanut Matti Pellonpää -elokuvalpalkinnon. Saarijärven elokuvakerho jakoi palkinnon tänä vuonna yhdeksättä kertaa.

Saarijärven elokuvakerhon hallituksen perustelujen mukaan Uusitalo on tehnyt ainutlaatuisen ja monipuolisen uran suomalaisen elokuvakulttuurin eri osa-alueilla. Uusitalo oli muun muassa perustamassa Suomen elokuvapäätötiötä ja teki pitkän uran Suomen elokuva-arkistossa. Myös hänen kirjallinen tuotantonsa on hyvin laaja.

Kari Uusitalo on syntynyt 1933 Pyhäjärvellä. Vanhemmista äiti Iiris Uusitalo toimi Pyhäjärven kunnalliskodin johtajana ja isä Urho Uusitalo kunnan maatalojen hoitajana.

SALME RINTALA

Apteekkilupa Pekka Branderille

Lääkelaitos on myöntänyt tamperelaiselle proviisorille **Pekka Branderille** Karvian apteekin apteekkiluvan. Päätöstä perusteltiin Pekka Branderin monipuolisella lääkealan työkokemuksella sekä hänen kokemuksellaan myös lääkealan johtamis- ja vastuutehtävistä. 45-vuotias Brander toimi viimeksi Tampereella Lielahden apteekin proviisorina ja apteekkarin sijaisena.

Karvian apteekin apteekkilupaa haki Branderin lisäksi 25 muuta hakijaa.

Lääkelaitoksen päätöksestä ei valitettu määräaikaan mennessä, joten se on lainvoimainen. Pekka Brander otti apteekin hoitoonsa 26.10.2007.

Apteekkariksi Pekka Brander sai aikoinaan Pyhän-Säätiön stipendin opinnoilleen. Hänen vanhemmat ovat Tellerovo o.s. Lappalainen Pyhäjärven Vernitsalta ja Veikko Brander Ikaalisista.

Sydämelliset onnittelet kummipojalle!

SALME RINTALA

Suomi-tietovisaa huumorimielellä

Yhdeksänkymppisen Suomi-neidon vaiheita kertaavat hurilla huumoriotteella tuoreen tietovisakirjan tekijät **Mikko Kivinen, Tapio Liinoja ja Jukka Lyytinen**.

– Suomi on mielenkiintoinen maa, jossa asuu mielenkiintoisia ihmisiä. Hämmennystä ja levottomuutta herättävät kuitenkin nämä seikat: miksi esi-isämme valitsivat asuinpaikakseen juuri pakastimen, miksi täällä pelataan pesäpalloa, miksi täällä asutaan niin harvassa, aprikoivat tekijät.

He sanovat keränneensä Suomen historiasta pirstavia sattuimuksia, tekoja ja tietoja Suomen itsenäisyyden ajan historiasta. Kirjassa ”Tuu tii tu töötuu” (Ajatuskirjat 2007) on yhteensä 360 kysymystä ja 1440 vastausvaihtoehtoa. Kysymyksiä on neljää lajia: ne koskevat joko kulttuuria, urheilua, politiikkaa tai viihdettä.

Oetaanpa tärppi:

Mikä Finlandia-palkinnon voittanut kirja loppuu näin: ”He eivät tienneet että heitä odottivat jälleerakentamisen ja vaikeiden muutosten vuodet ja että he taivaltaisivat ne vuodet periksi antamatta, he nöyrytyisivät ja suorittaisivat kaikki tehtävät, jotka heille annettiin, mutta hintana oli tuo katkeruus, joka jäi heidän kasvoilleen iäksi”.

Vastausvaihtoehdot:

- A) Erno Paasilinnan Yksinäisyys ja uhma
- B) Kjell Westön Missä kuljimme kerran
- C) Hannu Raittilan Canal Grande
- D) Johanna Sinisalon Ennen päivänlaskua ei voi

Mutta mistä kirjan kummallinen nimi? Kirjan-koostajat valistavat:

– Tuu tii tu töötuu -nimi juontuu historiasta. Suomalaisessa mediassa alettiin puhua 1970-luvulla tankero-englannista. Nimitys juontui **Ahti Karjalaisen** tavasta ääntää englantia – ”Ool animals aar tankerous”.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

Me eläkeläiset

Ennen paljon tehtiin työtä valvottiin me usein yötä. Oli nuori silloin jaksoi jälkeensä tuo kaikki maksoi.

Eläkkeelle vihdoin päästiin rahantuloon tuohon tullaan. Jotenkin kai toimeen tullaan rahat riittää kahviin pullaan.

Uusi nuoruus saisi alkaa koreasti nostais jalkaa, tanssissa kuluu aikaa meitä kutsuu balalaika.

Nyt ei kahla voi mikään kun on päästy tähän ikään, ei oo mieli levoton kas järkeäkin päässä on.

HILMA PEKKANEN o.s. AJJÖ

Lämpimät terveiset Hilma ja Elvi Pekkaselta molemmat o.s. Ajjö, siis sisarusket Pyhäjärven Vernitsan kylästä.

He avioituivat Karjalasta lähdön jälkeen Pekkasen veljesten kanssa. Nykyisin molemmat elävät leskinä vanhusten palvelutalossa Pykönmäellä. Hilman tytär Maija asuu lähitöillä ja käy päivittäin tervehtimässä äitiä ja tättä.

Mieleltään virkeät vanhuksat elävät muistoissa usein siellä Karjalassa ja ikuinen ikävähän heillä on sinne. Sisarusista Hilma kirjoittelee runoja – vihkokappalla ja yllä yksi niistä.

HILKKA LEHTONEN o.s. PUPUTTI

Suomea kannattaa puolustaa

Antinpäivän aamu 1939. Mennyttä aikaa muistelen ”kauhulla mie vielä”. Tulin naveltalta aamutöistä ja oli torstai 30.11. Miksi kirkonkellot soivat?

Kiiruhdin tupaamme ja sanoin äitipuolelleni, ”miksi ihmeestä kirkonkellot noin hätäisesti kilkkavat? Tulkaa kuuntelemaan!”

Näin meille Viipurin läänin pyhäjärveläisille ilmoitettiin sodan syyntymisestä. Neuvostoliitto hyökkäsi rajan yli kello 7.00. Lisäksi ilmasta käsin sotilaskoneella pommitettiin ja ampuivat kotoani, Noitermaasta oli matkaa Sakkolan Haitermaahan noin 6 kilometriä.

Lastastin naisia, lapsia, vanhuksia junaan, kun ensimmäisen vihollisen kone tuli alas noin kello 9. Ki-väärinluoti sattui ohjaajaan.

Kun illan tullessa kakkia 13 miestä tulivat yöpymään, olivat he sotilaspuvuissa. Viisi viikkoa he olivat olleet siviilipuvuissaan, kolkardi vain lakeissaan. ”Tunnussana”, kuului ääni, kun tulin lottakanttiin, jossa oli myyjänä kello 19-21. ”Sota syttyi”, vastasin.

AURA SORONEN

www.vplpyhajarvi.fi

Satavuotiaan suomenhevosen kunniakas taival kanssamme

Suomen juhliessa 90-vuotista itsenäisyyttään on omalla suomenhevosellamme 100-vuotisjuhlaavuosi.

– Suomenhevosen jalostustyön aloittamisella 100 vuotta sitten oli suuri merkitys kansamme itsenäistymishengen vahvistamisessa 1900-luvun alkuvuosikymmeninä. Hevoset ovat muiden kotieläinten kanssa olleet tärkeä osa yhteiskuntaa ja oleellisia taloutemme turvaajia. Paitsi taloudellisia, suomalaisen hevoseen liittyy myös vahvoja kulttuuriarvoja, muistuttaa maa- ja metsätaloustieteiden tohtori, dosentti **Markku Saastamoinen** toimittamansa teoksen ”Suomenhevonen” esipuheessa.

– Suomenhevonen on kulkenut kanssamme pitkän tien ollen mukana kaikissa Suomen kansan kohtaloissa. Se oli työjuhta ja työkaveri. Sodassa hevosen rooli oli merkittävä: kun väestöstämme rintamalla oli 16 prosenttia, on rintamalla olleiden hevosten osuudeksi arvioitu 11-12

prosenttia hevostannasta.

Pakko-otoissa syksyllä 1939 puolustusvoimien omien hevosten lisäksi otettiin siviilistä käyttöön yli 60 000 hevosta, ja sodan kestäessä vielä toistakymmentätuhatta lisää. Jatkosotaan lähti noin 45 000 hevosta, joista kymmenesentuhatta puolustusvoimien omia. Sotahevosen suomenhevosta pidettiin ainutlaatuisena: se kesti kylmyyttä, sitä voitiin käyttää monipuolisesti ja se tuli toimeen vähällä rehulla.

Toisen maailmansodan jälkeisessä jälleerakentamisessa kansallisspollellamme oli myös tärkeä rooli. Mutta sittemmin kun väki pakeni maalta, suomenhevonen lähes katosi maaseutumaisemasta. Kunnes jälleen elää uutta kukoistusta: tänään se on mukana ihmisten vapaa-ajassa, ravihevosenä, ratsuna ja kumppanina – ja paikoin myös uudestaan työkyttöön otettuna metsureiden apuna herkimmissä kohteissa työskenneltäessä.

Ihmiskunnan historiassa hevosen kesyttämisen arvellaan tapahtuneen noin 6000 vuotta sitten Etelä-Ukrainassa. Vanhimmat kesyn hevosen luulöydöt Pohjoismaista ovat peräisin vanhemmalla kivikaudelta, n. 2500 eKr. Vanhimmat Suomesta löydetty todisteet hevosen käytöstä ovat varhaisemmalta rautakaudelta, ajalta 0-200 jKr.

Omaksi rodukseen suomenhevonen kehittyi muuttamalla sadan vuoden aikana. Toukokuussa 1905 annettiin asetus, jolla määrättiin Suomeen perustettavaksi hevostalustuslaitos. Vuonna 1907 astui voimaan suomenhevosen historian merkittävin päätös: yleisen, koko maan käsittävän kantakirjan perustaminen suomenrotuisille orille. Kahden vuoden kuluttua aloitettiin tammojen kantakirjaukset.

Suomenhevonen näyttötyy monesti myös kaunokirjallisuudessa – jo Sakari Topeliuksen Maamme-kir-

jassa vuodelta 1875, ja Kalevalassakin hevosesta puhutaan ylevästi.

Kirjassa Täällä pohjantähden alla ensimmäisen oman hevosen saanut Akseli Koskela toteaa sitä ostattavalle Kiviojan Viikille: ”Siinä on semmmonen varsa, etten minä anna sitä millään. Rahaa tehdään Helsingissä hopeesta ja paperista, mutta hyvät hevoset on taivaan lahjoja”.

Kantakirjaamisen alun jälkeen 1900-luvun alkuvuosikymmeninä suomenhevosten lukumäärä oli paikkeilla 300 000-350 000. Vähiten niitä on ollut vuonna 1987, vain 14 000.

Tällä hetkellä suomenhevosta on runsaat 19 000 – niiden osuus maan hevostannasta on nykyisin noin kolmasosa.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

Lähde: Suomenhevonen, toim. Markku Saastamoinen (Gummerus 2007)

Piiu-hevosen kilpa-ajot

Teoksessaan *Rajamaan raskas luno*, **Marjatta Müller** kertoo Hämeestä Pyhäjärven Vernitsalle torppariksi siirtyneen Toppilan perheen elämästä Hannukassa. Teos sisältää tositarinan isäntä Juho Toppilan osallistumisesta Pyhäjärven jäällä pidettyihin ravikilpailuihin 1900-luvun alkupuolella. Müllerin tekstistä välittyy kilpa-ajojen intensiivinen tunnelma. Seuraavassa lainaus teoksesta.

Niinhan siinä sitten kävi, että kun pakkaneen oli kahlinnut vedet teräsjäällä ja lunta tullut sopivasti jään peitoksi, Juho oli kuin olin kilpa-ajoihin.

– Jaaha, että torppari tulloo mukkaa, orin omistaja tokaisi Juhon nähdesään.

– Miksikäs ei, Juho vastasi rauhallisesti.

– No, torppar aijaa niiko torpparit ossaa, mies letkautti.

– Niinhän ne, Juho hymähti itseksensä: Pian sekin ihme nähhään.

Juho tiesi ja Piiukin tiesi vähäsestä eleestä, miten mentäisiin. Yhteys syntyi tietystä maiskauksesta, ohjasten asennosta, nykyisestä, levityksestä, kiristyksestä. Jo lähtöalue sähköisistä kooilla olevat. Syntyi kavion kuopaisuja, pään notkuilua, hännän viuhkettua, kuulainten kirskaa, luimistelua, näykkimistä.

Ajajat taputtelivat, tyynttyivät ajokkejaan tai ääreltävät tempoillen ohjaksista. Kiivimat saattelivat hevostaan lähtöön pikkuperkeleillä. Pruuta huudettiin ja tsotsoteltiin.

Juho oli mukana kiihkossa tämän kerran, tämän ainoan kerran kylmänä ja kuumana. Testi mikä testi, hevosen, itsen, orien ja tammojen kesken, miesten kesken. Kilvassa taisteltiin minuuteista, sekunneista, metreistä ruumiin mitalla, senteistä pään tai turvan mitalla. Kilvassa oli ravaattava taidolla ja voimalla, lennettävä kimmoisoin lihaksin, kimmoisemmin kavioin. Oli katsottava silmästä silmään, kuka oli mikä: talollinen, torppari, kauppiamies, kaiken kaikkiaan hevostamies, ajomies. Kaikilla oli myös sama kiihko katseessa, jäsenissä; kunnian kiihko, paraimman hevosen ja ajan kiihko.

– Pirunmoine tamma! orinomatista, kauppiamies, älähti, kun Juho plakaatti taidolla käärtynyt sarkanuntaskussa viiletti kotiin päin.

Hannukan pirtissä lapset odottelivat kiihkeästi isää. Seisoskelivat vuoron perään ikkunan luona, jos satuisi harjan hulmahdus näkyään pihaportilla tai kavion kopse kuulumaan kylätieltä. Oli kasvettu Piiuvarsan kanssa, totuttu hevosiin, suittu kylkiä, tarjot-

tu leivänpalaa. Isän kanssa oli mukava olla hevosten luona tällissa. Hän oli turvallinen ja viisas, sekä tiesi, miten kulloinkin piti menetellä.

Nytkin lähtiessään hän oli sanonut, että mies se on hävinnytkin mies ja Piiu sama hieno hevonen, vaikka ei voittaisikaan. Ei saa toivoa liiokkoja, niin ei myöskään pety pahasti. Voittoa lapset silti toivoivat. Aikuiset pidättyivät arvioissaan, keskittyivät vain tavallista tarkkaavaisemmin askareihinsa.

Kun Juho sitten viimein ajoi pihaan, lapset kiskaisivat saappaat jalkaansa ja niine hyvineen pinkkaisivat pirtistä ulos. Isä riisui tammaa valjaista, kuuli askeleitten töminän ja kääntyi katsomaan tulijoita.

Siinä samassa juoksijat pysähtyivät. Isähän loisti hymy koko mie! Siniset silmätkin tuikkivat kuin tähdet. Ja kaiken lisäksi rinnasta kohosi hiljalleen pulpuava nauru.

– Voitto! Immi hihkasi pyörtäen takaisin pirttiin sisarusket kinterillään.

– Voitto! huudettiin kuorossa jo oven raosta.

– Voitto, voitto, höpitti viisivuotias Ainokin ymmärtämättä sen enempää.

– Voittoko? äiti kysyi. – Sanoks isä ni?

– Ei, ei Immi selitti. – Isä nauro!

– Nii-in, kuoro säesti takana ponnekkaasti.

Tulihan isä itsekin sisälle saatuaan Piiunsa talliin rehun ääreen. Hän levitti juhlallisesti suurehkon plakaatin katseltavaksi. Siinä oli kullankäiset reunat, hevosen kuva sekä tiedot Piiutammasta. Tärkeimpänä kuitenkin suuri, selkeä teksti: I palkinto. Sitä tuijotettiin yhdessä ja yksin vuoron perään, kunnes Erikvaari otti plakaatin pöydältä luvatun kehystä sen taukuksi.

Sinä iltana Hannukassa vallitsi helpeä tunnelma. Isä Juho kertoi päivän tapahtumat juurta jaksain. Lopuksi hän tähdensi voiton merkitystä.

– Mies kuin mies kokee mielihyvää ja onnistumisen makua, jos arvioi varsan kyvyt oikein, varsinkin jos vielä onnistuu kasvattamaan siitä työhevosen lisäksi nopean, kestävän juoksijan. Nythän se asia varmistui kaiken kansan keskellä tullessa kilvassa.

Henna-äiti totehi: – Nää Kannakse miehettä aina tahtootki mittuuttaa itsensä hevosesa mukkaan. Nii teki Martti-veljein ja Abraham-enoki poikavuosiina Metsäpirtti. Piti männä Pietari ast rehvaslemaa ja näyttämää, mite hyvvi hevostmiehi olliit oleivinaan, Henna ilveheti.

Sissimässään hänkin oli hyvillään miehensä onnistumisesta.

SALME RINTALA

Kotini hevoset sodassa ja evakkotiellä

Olen syntynyt Karjalan Kannaksella, Viipurin läänin Pyhäjärvellä. Talvisodan alla, kesällä 1939 vanhempani myivät silloisen kotitilamme ja ostivat uuden naapuripitäjästä Räisälästä. Varhaisimmat muistoni hevosista ulottuvat näihin aikoihin.

Isäni ylpeys oli silloin Perho, raudikkotamma, joka oli erinomainen työhevonen ja joutuisa kulkija maantiellä. Ymmärtääkseni sillä oli joskus ajettu kilpaakin. Perho oli kantakirjassa ja isäni puheiden mukaan hyvää sukua. Perhealbumistamme löytyy kuva isästäni kyntämässä Perholla uudismaata.

Toisena hevosena meillä oli niihin aikoihin Siro, nuori ja vikuri liinakko. Taisi olla tamma sekin. Meidän lasten uhkarohkeana ”urheiluna” oli juosta tai kontata hevosten mahan alitse puolelta toiselle. Perho ei ollut moinaskaan, mutta Siro taisi kerran potkaista veljeäni. Liekö sitten tehnyt tahallaan vai vahingossa, kärpäsiä tavoitellessaan.

Talvisodan alettua sekä Perho että Siro luovutettiin armeijan käyttöön, ja sotatantereille ne myös molemmat jäivät. Varsinkin Perhon, uskollisen työtoverinsa, menetyksen isäni koki raskaana ja muisteli sitä vielä vuosikymmeniä myöhemmin.

Ensimmäistä evakkomatkaani en paljoakaan muista. Evakkoapaikkamme oli Kaavilla, missä aloitettiin koulunkäyntiäni. Vaikka isäni oli hankkinut siltä vähän peltoa ja talousrakennuskina aloitettiin, en muista meillä silloin olleen lainkaan hevosta. Liekö yhtenä syynä ollut rehupula, kun lehmillekin syötettiin selluloosaa.

Kaatuneiden tilalle Vappu ja Politruckki

Kun välirauhan jälkeen palasimme takaisin kotiin Räisälään, oli meillä mukana Vappu-tamma, joka sitten kulkikin mukamme toistakymmentä vuotta. Toiseksi hevoseksi saimme nähtävästi jonkinlaisena korvauksena Perhon ja Siron menetyksestä sotasaa-lisruunan, jonka Eero-serkkuni otitis risti Politruckiksi.

Politruckki oli armottoman laiska, ja sillä oli omia tapojaan, ulkomaalainen kun oli. Vappu taas oli hyvä ja rehellinen vetäjä. Kyntöparina ne olivat epäsuhteisia, sillä Vappu kulki puoli metriä edellä ja teki suurimman työn, kun taas Politruckille sai jatkuvasti kommentaa lisää vauhtia.

Varsinaisia hevostöitä en silloin vielä itse tehnyt, mutta meidän lasten tehtävänä oli hakea hevoset haasta aamuisin ja viedä ne sinne jälleen illalla. Talvella taas käytettiin hevoset päivittäin joella juomassa. Ja silloin ratsastettiin. Ras-

Äijä Juho Ijas hevosineen Noitermaassa. Edessä varsa Siro, joka myöhemmin kaatui talvisodassa.

kaankin työpäivän jälkeen hevoset mielellään juoksivat, varsinkin laiturille päin ja juomaan. Vappu ei koskaan oppinut laukkaamaan, ja tärästävä ravia mentäessä sai pidellä toisinaan kiinni harjasta, että pysyi selässä. Joskus se näytti oman tahtonsa ja heitti ratsastajan maahan, mutta ei siinä koskaan kummempia vahinkoja sattunut.

Vapun ensimmäinen varsa sai nimekseen Tuisku. Toista varsaa odotellessa oli jo jatkosota menossa ja uusi evakkoreissu edessä. Viimeisillään olevaa tammaa ei isäni halunnut rasitettavan, ja lähtöä lykättiinkin mahdollisimman pitkään. Kun varsa sitten syntyi ruispeltoon, sillä mitään veräjää ei enää pidetty kiinni, lähdettiin heti seuraavana päivänä taipaleelle kohti tynkä-Suomea. Varsalle annettiin nimeksi Muisto.

Tämä evakkomatka säilyy aina mielessäni, enkä vieläkään ymmärrä sellaista ”ystävyyttä”, mikä vie kokonaiselta heimolta kodit ja synnyinseudut vahvemman oikeudella. Perheemme teki matkaa kahdella hevosella. Karja kulki irrallaan paimennettuna samaa tahtia, vaikkakaan ei aina edes näköetäisyydellä. Yöksi pysähdyttiin kuitenkin aina yhteen. Tiet olivat täynnä samanlaisia kulkijoita, hevosajoneuvoja ja karjaa.

Vapun vetämät olivat siihen aikaan todella edistyneitä kumipyöräajoneuvoja, jossa oli tilava rehulava. Ennen lähtöä kärrin kulmiin oli lyöty tolpat ja siihen oli rakennettu tervapahvista katto. Näin tava-

Perho-tamma ja Antti Ijas rauhan toimissa Noitermaassa. Perho kaatui talvisodassa.

rat ja ihmiset olivat suoja-sateelta ja liialta aurin-golta. Yöksi kierrettiin mukana kuljettava pahvirulla seiniksi, joten saatiin suojaista ja lämmin nukkumati-laan aikaan.

Näin jälkepäin tulee mieleen Villin Lännen uudisasukkaiden matkavankurit. En muista nähneeni koko retken aikana muita katettuja kärryjä. Näitä ihmeteltiinkin yleisesti, ja muistan jonkun ruotsalaisen filmiryhmänkin kuvanneen ja kyselleen matkaamme.

Hevosten ongelmat evakkotiellä

Isä oli saanut lomaan rintamalta ja hän ajoi Vapun kärryjä. Äitini ja sisarusteni, joita oli neljä, lisäksi lastina oli pääasiassa erilaista irtainta, kuten vaate-tavaraa, piironki, lypsy- ja vesiämpärit. Peräosassa oli vähän eväshieniä ja Muisto. Vastasyntynyt varsa pehmeine kavioineen ei tieten-

kään voinut kulkea omin jaloin pitkiä päivämatkoja, joten se sai matkustaa kyydissä.

Parina ensimmäisenä päivänä oli kyllä suuria vaikeuksia saada Vappu kulke-maan lainkaan eteenpäin, sillä kuullessaan takaa varsansa ääntelyn se oli koko ajan kääntymässä ympäri. Matkan aikana se rauhoitui ja odotti vain innokkaasti imetyksypähdäyksiä, ja yöaika, jolloin sai pienokaisensa vierelleen. Muiston seurana päivätaipaleilla oli sen isoisisko Tuisku, joka kärrin perään kiinnitettyinä seurasi mukana omin jaloin.

Oma tehtäväni oli ajaa Politruckia. Kärrit olivat kovapyöräiset ja kyydissä oli onnassa kuljetuslaatikossa iso emakkosika. Politruckki oli laiska kuin mikä. Lisäksi se oli itsepäinen. Kun se kyllästyi vetä-miseen, tavallisesti aina ylä-mässä, se teki kerta kaikkiaan stopin. Eikä riittänyt,

että se olisi pelkästään pysähtynyt, vaan se pyrki aina peruuttamaan kärryt ojaan. Tähän varautuneena minulla oli kuskipukilla vieressäni propispölli, jonka salama-na tuikkasin pyörän taakse heti, kun kulku pysähtyi. Tällä tavalla kulku oli aluksi kovin hankalaa, sillä kerran pysähtyttyään hevonen ei hievahtanutkaan, ennen kuin se oli riisuttu valjaista ja valjastettu uudelleen.

Keksimme kuitenkin satumalta tehokkaamman keinon matkan jatkamiseen ilman hankalaa riisumista ja valjastamisoperaatiota. Politruckki oli näet laiturilla ystävästynyt tuon parivuotiaan sälkävän Tuiskun kanssa niin, että kun edellä kulkevan kärrin perään kiinnitetty Tuisku häipyi näkyvistä mutkan tai mäenharjun taakse, ei niin syvää ojaa oltukaan, mistä ei olisi riippaasti ylös nousu ja otettu edellä kulkevat kiinni.

Evakkomatka jatkuu proomussa ja junissa

Maanteitse matkasimme kotikannakselta Saimaan rannalle Putikkoon asti. Siltä oli järjestetty proomukuljetus Saimaan yli Joroisiin. Proomuja sidottiin kaksi peräkkäin ja hinaajana Saimaan risteilyllä taisi olla oikea tervahöyry. Oli kyllä mieleenpainuva elämys nuorelle pojalle!

Proomut lastattiin niin, että ajoneuvot ja muu kapaletavara sidottiin kansille ja eläimet vietiin alas ruumaan. Meidän hevosemme paikka oli aivan proomun keulassa, missä pohja alkoi nousta keulan muodon mukaisesti ylöspäin. Tähän ylöspäin nousevalle kaltevalle osalle tehtiin makuupaikka Muistolle, pikkuvatsalle, ja minun piti vahtia, ettei se luisunut alas hevosten jalkoihin. Jossain vaiheessa uni kuitenkin yllätti ja herättyäni näin kauhukseni Muiston olevan pitkänään isojen hevosten jalkojen välissä proomun pohjalla. Hämmästykseni varsa oli kuitenkin täysin vahingoittumaton, ja erikoisesti jäi mieleeni hevosten varova käyttäytyminen sitä pois siirrettiessä.

Joroisissa vietimme muuttaman päivän tätini luona, kunnes evakkojuna Pohjanmaalle saatiin lastatuksi. Oma elämäksensä oli tämä junakyyttiin. Hevoset ja lehmät sijoitettiin umpinaisiin harkkavaunuihin, jossa ne aina junan pysähtyessä käytiin ruokkimassa ja juotamassa ja lehmät lypsämässä. Tavarat ja ainakin osa ihmisistä matkusti avonaisissa tavaravaunuissa.

Pyhjärven eri kylissä oli runsaasti nopeita ravureita

Pyhjärvellä perustettiin 1896 Isäntä- ja emäntäyhdistys, jossa isäntien alaosastona toimi ”hevososasto”. Myöhemmin tästä osastosta perustettiin uusi yhdistys, joka sai nimekseen Pyhjärven hevosyhtävään seura. Seura ryhtyi ponnekaasti toimenpiteisiin hevosjalostuksen kehittämiseksi Pyhjärvellä.

Yhdistys osti orin ”Voiman Oikku”. Vaikka hevoskasvatusta oli siihen aikaan vähäisempää kuin nykyisin, oivallettiin jo hyvän hevosrodun merkitys ja Voiman Oikku, joka oli tiivisrunkoinen ja kovajalkainen ori, jätti hyvää hevosainesta Pyhjärvelle. Myöhemmin tämä ori myytiin.

Seuran toiminta keskittyi nyt etupäässä raviurheilun harrastamiseen. Muutamia näyttelyitäkin pidettiin. Kiertopalkintoja oli useita. Uushopeisen kahvikaluston voitti Uljaanpoika ja sekuntikellon Viuhka, myöhemmin Pyhjärven Säästöpankin lahjoittaman pankkitalletuksen sekä toisen sekuntikellon Oskari Roininen haltuunsa Pekan Humulla.

”Joka miehel rahhaa on, harvalla hyvä hevonen”

1900-luvun alkupuolella oli kauppias Topias Pusalla ori Uljas. Tämä nopeakulkuinen ori jätti Uljaanpojan kautta Karjalaan juoksijasukuisen hevoskannan, joka on levinnyt ympäri

Suomea. Saman Uljaan jälkeläisiä oli aikanaan Suomen nopein hevonen Tahiti.

Yksityisistä hevoskasvattajista mainittakoon ennen muita Matti Sipiläinen Tiitulta. Hänen hevosiaan on kantakirjaan merkitty 12 orilla ja melkein yhtä montaa tammaa, mikä on varsin kunnioitettava saavutus alallaan, ei vain Pyhjärven, vaan koko Suomenkin olot huomioon ottaen. Paikkakuntalaiset muistavat, että aina oli Sipiläisellä juoksija tallissa, useasti kaksikin, eikä pidetty niitä kil-

pa-ajoja, joissa ei Matti olisi ollut mukana. Vielä evakkoainakin hänellä oli aina juoksijaori, vaikka sellaisen hoito altaissa oloissa onkin ollut varsin hankalaa.

Porsaanmäellä oli Vanhatalon veljeksillä seutukunnan sen ajan nopeimmat hevoset. Viuhka, jonka isä oli Uljaanpoika, oli syntynyt Valkjärvellä, mutta siirtyi Porsaanmäelle yhdeksän kuukauden ikäisenä. Viuhka oli huippujuoksijaori ja tunnettu silloiseksi Suomen parhaaksi juoksijahevoseksi. Myöhemmin sen omisti Oskari Vanha-

talo.

Viuhkan pojan Viuhkan Vippa omisti Nestori Vanhatalo. Vipan paras aika oli 1,39, valtion ajoissa 5,09 kolmella kilometrillä. Ori kuoli sotatavna 1940.

Nestori Vanhatalolla oli vielä juoksijatamma Ento. Sen aika oli 1,36 ja se voitti monet kovat kilpailut lähipitäjissä ja Viipurissa. Vielä oli Vanhatalon veljeksillä Lallu-niminen kantakirja-juoksijaori. Veljekset olivat kuuluja hevosmiehiä.

Noitermaassa oli Juhon Pulakalla Piili-niminen tamma, aikanaan paikkakun-

nan ja lähiseudun parhaana juoksijana tunnettu. Samoin oli Noitermaassa Mikko Hatakalla juoksijakantakirjaori Purjeen Jymy. Juhon Matikaisella oli Eini-niminen juoksijatamma, joka jätti Eri-Aaronista kaksi kantakirjaoritta, Arni ja Aaronin-Apu, jotka ovat tällä kertaa Suomen nopeimpiin kuuluvia (1949).

Saapurussa oli Tenkosen veljekset, Nokelainen Aatami ja Talonpojan Matti hevoskasvattajia ja heillä oli hyviä juoksijoita.

Samoihin aikoihin kun Topias Pusalla oli Uljas, oli Salitsarannalla Heikki Pusalla Lili, ruunikko tamma, pienikokoinen, kovatekoisen, sen ajan parhaita juoksijoita.

Rotjanlahdessa oli Antti Karjalaisella Lilja-Esteri-niminen Uljaan jälkeläinen, komea tamma. Tällä ajettiin paljon kilpa-ajoissa, ja myöhemmin Matti Vesikon omistamana se juoksi Helsingissä itsensä suurjuoksijaksi ajalla 3,14.

Sumpulan Simo Hämäisellä oli aikanaan Virkkuniminen hyvä juoksijatamma. Nuoremman polven hevosmiehistä on huomattava Oskari Roininen Salitsarannalla. Hänellä oli monta kantakirjaoritta, joista mainittakoon Manun Mahti, Usko, Eri-Murto, Kopina ja Pekon Humu. Nykyisin hänellä on juoksijatamma Saariston Sirkka.

Pyhjärveläisistä hevos-

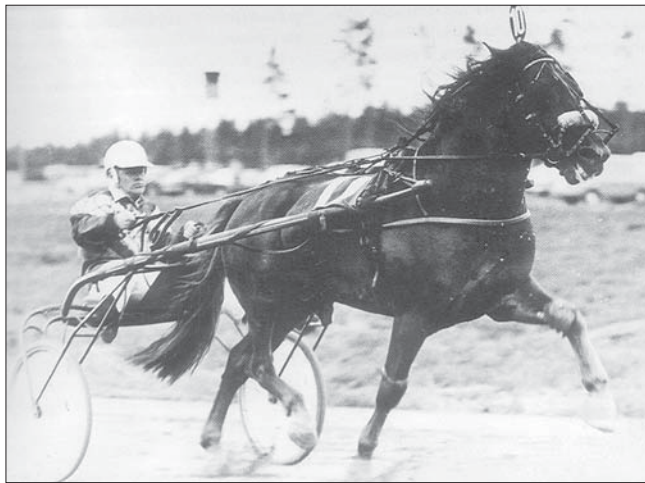
kasvattajista mainittakoon vielä Juvosen veljekset Musakanlahdesta ja Tauno Kinnari Porsaanmäeltä, joka on ollut hevosystävään seuran puuhakas toimihenkilö, viimeksi seuran sihteeri. Heikki Pakarinen Keljasta oli viime aikoina myös ahkerasti mukana seuran toiminnassa ja on kasvattanut juoksijahevosia. Niistä mainittakoon kantakirjatamma Paula, jolla ennätys radalla 3,24 ja 3,10, 2 suoralla. Paulan viidestä varasta on jo kaksi kantakirjassa. Nykyisin on Pakarisella nelivuotias kantakirjaori Tuhto.

Edellä mainitusta luettelosta huomaa, että hevoskasvatukseen kiinnitettiin Pyhjärvellä huomiota ja innokkaita hevosmiehiä ja valiohevosia oli pitäjän eri puolilla. Hevoskanta olikin yleensä hyvää ja vanhoista ajoista alkaen hevosia hoidettiin hyvin.

Todisteena hevosien kodistuvasta huolenpidosta oli kirkolle rakennettu suuri hevoskatos, jossa kunnan isien hevoset kokousten aikana ja kirkkomiesten hevoset sunnuntai- ja juhlien aikana saivat olla suojaassa kylmältä, tuulelta, saateita ja auringonpaah-teelta.

SALME RINTALA

Lähde: Impi Wiika; Vpl Pyhjärven historia (1950)/ Heikki Pakarinen

Karjalaiset hevosmiehet tulivat tutuiksi sodan jälkeen monilla Suomen raviradoilla. Tässä suomenhevonen ori Riion pyhjärveläisen Jouko Pakarisen ohjastamana Kokemäen raviralla.

Luultavasti tilan säästämiseksi kärryistä otettiin pyörät irti ja lavat nostettiin ylös vaunun rautaisten sivutolppien välissä kulkevien kettinkien päälle. Kun lavan pohjalle pantiin heiniä, kelpasi siellä korkealla kööllötellä, katsella alati vaihtuvia maisemia ja nauttia kuumaa kesäpäivää viilentävästä ajoviimasta!

Evakkojana purettiin Etelä-Pohjanmaalla, Kurikassa ja Kauhajoella. Taas kuljimme tuttuun tapaan maantietä, mutta nyt enää nelisenkymmentä kilometriä. Suuntana oli Jalasjärvi, Koskuen kylä ja Myllylammin talo, missä oli tilapäinen sijoituspaikkamme. Sieltä jäi mieleeni erikoisesti paikalliset ajopelit, ne lipyöräiset vankkurit, joilla parihevosten vetäminä kuljettiin maitoa meijjeriin.

Uusilla asuinsijoilla

Karjalan luovutuksen hinnalla päästiin valtakunnassa viimein rauhantilaan. Isäni osti Jalasjärven Iivesjoelta vapaachoitosella kaupalla pienviljelytilan, missä silloisin hevosvetoisin välinein jatkoimme maanviljelystä. Yllätyksiä tuli eteen uusissa oloissa; Kun tilan aikaisemmin matalaan

Ijakselta lähtivät niin hevoset kuin isäntä Antti Ijas talvisotaan.

kynnetty pelot kynnettiin normaalisyyteen, tuli pintaan niin paljon hapanta pohjamaata, että kasvu lähes tyrehtyi. Maatalouden koneellistaminen otti vasta alkuaskeleitaan ja asenteet olivat kovin vanhoillisia.

Esimerkki: Isäni hankki kylän ensimmäisen hevosvetoisen kylvökoneen, se oli 7-kiekkovanteinen Tulos. Naapurin nuori isäntä pyysi ja sai koneen lainaksi. Tässä talossa ”joota” pitävä vanha emäntä pakotti

kuitenkin nuoren isännän kylvämään pellon uudelleen käsin, koska ei uskonut koneen jäljiltä mitään kasvat-

Hevosten voimin Suomi kuitenkin selvisi sodanjälkeisestä jälleenrakennuskaudesta ja vaikeasta elintarvikepulasta. Vasta viisikymmentäluvun puolivälin jälkeen konevoima alkoi laajemmin korvata hevosvoimaa erikoisesti raskaisissa töissä ja kuljetustehtävissä.

Mitä sitten tapahtui näille edellä kuvatuille evakkoitaipaleen koneille hevosystävälle?

Politruckki ja Tuisku myytiin ja tilalle ostettiin kantakirjatamma Hattakka. Vappu muutti kansamme vielä Orimattilaan ja sieltä Kärkölään, kunnes jo lähes parikymmenvuotiaana sai tehdä tilaa nuoremmille. Muisto salveittiin, ja siitä tuli harvinaisen laiska ruuna.

Myöhemmin se myytiin naapuritaloon, missä se eläi varsin vanhalle iälle. Liekö tuo laiskuutensa sitten aiheutunut ensimmäisten viikkojensa ”herrastelusta” kärrykydyssä, mene ja tiedä.

JOHANNES IJAS

17-vuotiaana hevoshoitokouluun

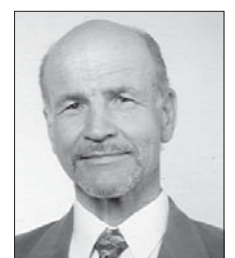
Johannes Ijaksen teksti Kotini hevoset sodassa ja evakkotiellä on julkaistu myös Ulla-Maija Aaltosen toimittamassa teoksessa Kiitos Suomen hevoselle.

Johannes Ijas on syntynyt 1934 Vpl Pyhjärven Noitermaassa. Vanhemmat olivat Aili os. Inkinen ja Antti Ijas. Heille syntyi seitsemän lasta, jotka ikäjärjestyksessä Leena, Johannes, Martti, Niilo, Paavo (kuoli tapaturmaisesti pieninä) ja Ville.

Johannes asuu Vantaalla ja kertoi haastattelussa omasta elämästään.

– Harjoitin sodan jälkeen vanhempieni kanssa maan- ja karjaloutta etelä-Suomen eri kunnissa. Suoritin 17-vuotiaana Harjun hevoshoitokoulun. Kävin Sairalan evankelisen kansanopiston Iitissä, josta löysin elämäntoverini kirvulaisen Helvin.

– Naimisiin mentyäni aloitin itsenäisenä viljelijänä vuokratilalla Vantaalla. Siinä ohessa kävin maatalousopiston ja valmistuin

Johannes Ijas.

agrolögiksi. Olin sitten Kulutusmaidontuottajain Liiton toiminnanjohtajana ja vuodesta 1976 eläkkeelle siirtymiseeni asti MTK:ssa maito- ja tarvikeseioiden jaostopäällikkönä. Perheeseemme syntyi kolme lasta Jouni, Sakari ja Kirsi.

– Nyt eläkkeellä ollessani on hyvät mahdollisuudet jatkaa jo lapsena alkanutta liikuntaharrastusta. Kulu-neena kesänä voitoin 70 v. sarjan ampumasuunnistuksen SM-kilpailuissa ja osallistuin lisäksi suunnistuksen ja jopa sellaisen lajin kuin viikateniiton MM-kilpailuihin.

– Vaimoni on myös järjestöihmissä. Hän toimii Korsorin Marttojen puheenjohtajana.

SALME RINTALA

Onko tietoa sankarivainajien lähiomaisista?

Huittisissa vuonna 2006 pidettyjen Vpl. Pyhäjärvi-juhlien yhteydessä esiteltiin Huittisten kaupunkia ja seurakuntaa monin eri tavoin.

Yksi esittelyn kohde oli Huittisten seurakunnan kaunis sankarihauta-alue ja esitellyssä kerrottiin ko. alueella olevan vainajien nimilaatat viidelle pyhäjärveläissyntyiselle sankarivainajalle. Näistä Reino Forsberg, Toivo Halonen ja Uuno Pennanen on haudattu kentälle jääneenä ja muut vainajat ovat pitkään sodan jälkeen sairastaneet ja Huittisissa asuneet Tauno Partanen ja Viljo Pokkinen.

Huittisissa toimii varsin vireästi Kaatuneiden Omaisten paikallisosasto. Osasto tekee parhaillaan kirjaa sankarivainajista. Nyt tarvittaisiin lähempiä tietoja vanhemmista ym. perhe-suhteista Toivo Haloselta ja Uuno Pennasesta.

Sota-arkiston luettelossa on seuraavat tiedot:

HALONEN, TOIVO jääk. tietyöm. synt. 01.06.1924 Pyhäjärvi VI. Asuinkunta Pyhäjärvi VI. Kirjoilla olokunta Pyhäjärvi VI. Hautausmaa Huittinen. Mies. Kansalaisuus FI. Äidinkieli su. Naimaton. Ei lapsia. Joukko-osasto 2/Rj.P3.

Joukko-osaston koodi (peiteluku) 7803. Kadonnut 08.07.1944 Sortavalan mlk. Lavajärvi. Kuollut 08.07.1944. Menehtymisen: kadonnut, julistettu viralliseksi kuolleeksi.

PENNANEN, UUNO stm. työm. synt. 22.11.1917 Pyhäjärvi VI. Asuinkunta Pyhäjärvi VI. Kirjoilla olokunta Pyhäjärvi VI. Hautausmaa Huittinen. Mies. Kansalaisuus FI. Kansallisuus FI. Äidinkieli su. Naimaton. Ei lapsia. Joukko-osasto Krh.K/15.Pr. Joukko-osaston koodi (peiteluku) 1249. kadonnut 27.6.1944 Vitele. Koullut

27.6.1944. Menehtymisen: kadonnut, julistettu viralliseksi kuolleeksi.

Siispä mikäli lehden lukijoilla on tietoa Halosen ja Pennasen vanhemmista, sisaruksista, kotikylästä jne. pyydämme toimittamaan tiedot osoitteella

REINO ÄIKIÄ
Nokkamäentie 256
32700 Huittinen
puh. 040-769 5775
sähköposti
reino.aikia@netti.fi

Kirjan teko on jo loppusuoralla, joten tiedot mahdollisimman pian.

TAPAHTUMAKALENTERI

Tampereen Seudun Vpl Pyhäjärvierkerho viettää yhdistettyä pikkujoulua ja kerhon 20-vuotisjuhlaa su 2.12.2007. Ravintola Vaskitähdessä, Hatanpäänpuistokuja 22. klo 14 alkaen. Rungas jouluihin noutopöytä 20 €/henkilö. Tuo pieni paketti, (arvoltaan 2€) pukinkonttiin. Myös arpajaisvoittoja toivotaan lahjoituksena. Tervetuloa! Ilmoittaudu 040-5049135 Laila Innanen.

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerho: Vietämme pikkujoulua Ravintola Wanhassa Herrassa, Laaksokatu 17, Lahdessa, keskiviikkona 12.12.2007 klo 18.00 alkaen. Nautimme illan mittaan joulupuuroa "fäskynäsopan" kanssa ja juomme torttukahvit (10€) sekä muistelemme vanhan ja uudemman ajan joulun viettoa. Ilmoittautumiset Raimo Musakalle puh. 050-5280426 keskiviikkoon 5.12. mennessä. Tervetuloa!

Talvisodan syttymisen muistopäivä Jämsässä

Jo perinteeksi muodostunut talvisodan syttymisen muistotilaisuutta vietetään tänä vuonna Jämsässä 30.11. Kaikki karjalaisyhteisöt toivotetaan monilukuisesti tervetulleiksi osallistumaan sekä päivätalaisuuteen että kynttiläkirkkoon ja sen jälkeiseen kynttiläkulkeeseen.

Muistopäivän päivätalaisuus alkaa klo 14 Jämsän seurakuntakeskuksessa. Sitä seuraa klo 16.30 alkava kynttiläkirkko Jämsän kirkossa. Päiväohjelmassa on mm. Karjalan Liiton toiminnanjohtaja Satu Hallenbergin tervehdys. Juhlapuheen pitää TT Hannu Kilpeläinen. Kynttiläkirkossa klo 16.30 alkaen saarnaa rovasti Jouko Vaher-niemi.

Tilaisuuden järjestävät Karjalaisseurojen Keski-Suomen Piiri ry sekä Karjalan Liitto. Lisätietoja Seija Jatkonen: 040 516 1941 ja Karjalan Liitosta, p. (09) 7288 170, www.karjalanliitto.fi

Itsenäisyyspäivänä Karjalan Liiton perinteistä itsenäisyysjuhlaa vietetään Karjalatalolla 6.12. klo 12. alkaen. Juhlapuhujana on FT Outi Fingerroos.

Kaunistu Vpl Pyhäjärveä.

Osa I, Pyhäkylän koulutie, 232 sivua, 300 valokuvaa. Osa II, Juurillaan ja maailmalla, 504 sivua, 1450 valokuvaa. Koko A4. Kirjaparin hinta 95 € + lähetyskulut. **Tilaukset:** Toivo Hinkkanen, p. 050 3425 027, tai larjava@gmail.com.

Pyhäjärveläistä pukin konttiin!

Saatavana dokumenttifilmi vuosilta 1939-44 "Muistojen järvi" sekä Vpl. Pyhäjärvi-seura ry:n 50 v historiikki. Kumminkin á 20 eur/kpl+postitus. Tilaukset kaarina.parssinen@pp.inet ja 040-519 3036.

Seuraavaan lehteen tarkoitettu aineisto pitää olla toimituksessa **jo perjantaihin 7.12.** mennessä. Huomaa uudet yhteystiedot!

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

VPL.PYHÄJÄRVI-SÄÄTIÖ

Päätoimittaja:

Marjo Ristilä-Toikka
Rautasemantie 375
37550 Lempäälä
puh. 040 730 2622 tai
03-3748 448 iltaisin
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Toimittaja:

Salme Rintala
Korkeemäenkatu 26 A 26
37100 Nokia
p. 03-341 0551
salme.rintala@netti.fi

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:

Reino Äikiä
Nokkamäentie 256
32700 Huittinen
puh. 040 769 5775
tai 02-566 213
fax 02-566 218
reino.aikia@esanet.fi

Sivunvalmistus:

Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:

Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

Tilauhinnat: koti- ja ulkomaat 25 euroa/vsk.

Ilmoitushinnat (pmm):
kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 22%

Lapsuuden käsityöharrastukset ovat jatkuneet evakossa

Vpl. Pyhäjärven Porsaanmäen kylästä kotoisin oleva Marja-Liisa Heinonen o.s. Tauti sai innostuksen käsitöihin jo kotona Karjalassa. Vanhin jäljellä oleva käsityö on jo yli kuusi vuosikymmentä sitten evakovaiheen aikana Keuruulla näprätty neuletyyny.

Tämän vuoden syyskuussa sai Marja-Liisan tytär Outi Rekikoski puhuttua äitinsä ympäri ja niin Reki-košen entiselle kyläkoululle järjestettiin perheen voimin viikonvaihteeseen kestänyt käsityönäyttely, jossa oli edustava otos Marja-Liisan töistä lapsuudesta tähän päivään.

Isossa luokkahuoneessa väriloistossaan olivat esillä niin ryyti kuin pienemmätkin käden työt. Eivätkä käden taidot ole jääneet vain virkkauksiin ja kutomisiin, sillä esillä oli myös posliinimaalauksen tuotteita.

Kahden päivän aikana näyttelyyn tutustui lähes kolmesataa vierasta.

Marja-Liisa Heinonen taitaa hienosäätösimmätkin kädentyöt.

REINO ÄIKIÄ

Sortanlahden Osuuskauppa tunnistettiin

Lokakuun lehdessä esittelimme kaupan valokuvaa kysyen oliko kyseessä oleva kuva otettu Sortanlahden Osuuskaupasta. Kahdeltakin taholta olemme saaneet nyt varmistuksen: kyllä kyseessä on sisäkuva Sortanlahden Osuuskaupasta.

Lehtemme lukijoista Antti Kuivalainen soitti ja ilmoitti sukunsa kanssa tarkistaneensa, että tiskin takana vaalea puku päällä oleva mies on Sulo Kuivalainen. Sukulaiset muistelivat tuo-

hon aikaan myymälänhoitajana olleen Kiuru -nimisen miehen.

Lehtemme lukija Suoma Saarinen on myös ottanut yhteyttä ja ilmoittanut kuvan olevan ehdottomasti Sortanlahden Osuuskaupasta, sillä hänen tuntemansa Sylvi Kauppinen on kuvassa oikealla oleva naishenkilö. Hän toimi osuuskaupan kangaskaupan hoitajana. Kaupassa oli toissään myös Oiva Talja, mutta häntä ei ole tässä kyseisessä kuvassa.

Kiitos yhteydenotoista – olen välittänyt tiedot kuvan lähettäneelle ei-pyhäjärveläiselle sukututkijalle.

REINO ÄIKIÄ

Aapinen sukututkimukseen

Isovanhempien päivänä 20.10.2007 Helsingissä Karjalatalolla julkaistu "Sukututkimusaapinen – Esivanhempien jalanjäljillä" antaa eritoten nuorille haastatteluvinkkejä ja muuta opastusta sukututkimuksen ääreen.

– Saat selville, miten voit löytää arkistojen kätöistä tietoa sukusi vaiheista. Opi myös tutkimaan sukua netissä surffaillen. Huomaa, että sukututkimus on hauskaa ja voit päästää salopoliisitaitosi valloilleen. Jos sukututkimukselle antaa pikkusormen, se vie koko uuden. Mutta se ei häitää, sillä olet silloin saanut uuden, mielenkiintoisen harrastuksen loppuelämäksesi, sanovat kirjan tekijät **Eine ja Elina Kuismin.**

Kustantaja on Sukuseurojen keskusliitto ry.